

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

8.9

საბავშვო და სექტემბერი. 1919 წ.

შ ი ნ ა ა რ ს ი

ჟურნალ „ჯ ე ჯ ი ლ ი ს ა“.

I	საქართველოს პერბი—სურათი.	2
II	ბავშვებს—ლექსი გ. ქუჩიშვილისა.	3
III	ვინ ეტყოდა იმათ!	4
IV	ბანაობა—მონადირის ნაამბობი.	5
V	რათ არ გაეხლი მონადირე! (თარგმანი) ტასოსი.	6
VI	ლიკლ-ტიკლის ეშმაკობა. ლიკლ-ტიკლი მოზვერზე სეირნობს—ან. წერეთლისა.	10
<hr/>		
VII	გივლა და გოგია—ლექსი შიო მღვიმელისა.	23
VIII	კენჭობა—თარა მახაბელისა	24
IX	მშვენიერი დედოფალი გიულიზარი. აჭარელი ზღაპარი (რუსულიდან) ეგ. გაბაშვილისა.	31
X	კოწო და მისი ამხანაგები. როგორ ცხოვრობდა ერთი ძუ მგელი. (თარგმანი) ან. წერეთლისა.	39
<hr/>		
XI	თოლია—ლექსი შიო მღვიმელისა.	44
XII	ნაპოვარა—სელმა ლაგერლოფის მოთხრობა, თარგმანი ელ. დემოლონ—წერეთელი	46
XIII	ლტოლვილები—ამბავი ეკ. გაბაშვილისა.	55
XIV	სპარტაკი—(დასასრული) დ. კასრადისა.	58
XV	პატარა ბოშა.—(თარგმანი) ეკ. მეხნისა.	61

ჟ უ რ ნ ა ლ ი „ჯ ე ჯ ი ლ ი“

1919 წელს.

(ოცდაათი წელიწადი სრულდება პირველ იანვარს) გამოვა არა ნაკლებ 6 ნომრისა, რადგან ძნელი პირობების გამო რედაქცია ვერ შესძლებს სრულად დააკმაყოფილოს ხელის მომწერლები. ჟურნალი „ჯეჯილი“ წლიურათ ედირება 20 მან.

ცალკე ახალი ნომრის ფასი 5 მ. ძველი წლების ნომრები თითო წლის 14 მ. ვინც იყიდის ათ ეგზემპლიარზე მეტს—იმას დაეთმობა 12 მან.

F-5826
4

საქართველო ნახატებიანი ქ. უ რ ნ ა ლ ი.

იზარდე, მწვანე ჯეჯილო,
დაპურდი, გაზდი ყანაო.
ი. დ.

აგვისტო, და სექტემბერი 1919წ.

წ ე ლ ი წ ა დ ი ო ც დ ა მ ე ა თ ე

თბილისი

საქართველოს რეინის გზის ტიპო-ლიტოგრაფია
1919

თავისუფალი საქართველოს ჰერბი.

ბაიუეზს.

თავს შემოგეველეთ ბავშებო,
ჩემო ღაბუა ჩიტებო;
ევაგილნო გასაფხულისა,
ძვირფასო მარგალიტებო.

დაიხარდენით ეგელანი,
გულითა მსიარულითა,
დალაღდით დედის ალერსით
და მამის სიეუარულითა.

ღმერთო, შენ უნატრონევი
შენის მადლით და წყალობით,
რომ გადიდებდენ მარადის
მსურველე ღოცვა-გალობით.

გ. ქუჩიშვილი.

ვინ ეტყობა იმას!

რთმა ბუნების შეტყუება თო-
კით ვატარა ქოთანს ჩამოჰკიდა,
შიგ ჩაუბრა შაქრის ფხვნილი
და ჩასვა ერთი ჭინჭველა. გა-
მოდლა ლაზათიანათ ჭინჭველა.
მერე თოკით ავიდა მალლა ჭე-
რამდის, იქიდან კედელ-კედელ
ჩამოვიდა და გაეშურა თაყვის
ბინისაკენ.

ვატარა ხანს შემდეგ ისევ უკან დაბრუნდა რამ-
დენიმე ამხანაგებით. ისინი ავიდნენ ჭერში და მერე
თოკით დაეშვენ ქოთანში და დაესიენ შაქრის
ფხვნილს.

მალე სხვა ამხანაგებმაც შეიტყეს და ერთიანათ
გაეშურნენ შაქრიან ქოთნისკენ.

ბანაობა,

მონადირის ნამზობი.

მე დახვეწილობი ტეეში. მოღალული დაჯჯექი დასა-სვენებლათ წყაროსთან. მო-ულოდნელათ მეწვიბ დედა დათვი ორი ზატბრბ დათუ-ნიებით. რბსაკვირველიბ ჯერ შემემინდა. სული კავ-ნაბე და სელი თოფისკენ კავიწიე. მაგრამ როდესაც დავინასე, რომ დედა დათ-

ვი, შვილების სრუნვით გატაცებული, ურბდლებას არ მაქცევდა, დაუწვე თვალიერება. დედა დიდი მუ-ყაითობით მოჭევა შვილების ბანაობას წყაროში.

მან ჯერ ერთ შვილს მოჭკიდა კბილები კისერ-ში და ჩაუურეუმელავა რამდენჯერმე წყალში.

დათუნია ქშინავდა, სულს ძლივს იბრუნებდა, მაგრამ სმას არ იღებდა.

მეორე დათუნია ნაღვლიანათ შესცქეროდა ამ ბანაობას. ადრევე თრთოდა, რადგან მასსაც ეს ამბავი მოელოდა, იღმიჭებოდა, უნდოდა თავი დაეღწია, გაქცეულიყო, მაგრამ დედა მუქარით ბურღუნებდა და დათუნაც მოთმინებით დაემორჩილა თავის ბედს.

როდესაც დედამ შვილების ბანაობა გაათავა, ერთი ლასათიანათ გაუბერტყა ბეწვი და იჯახნი ისევ ტეეში გაბრუნდა მსიარულათ.

რათ არ გავხლი მონადირე!

დიდი ხნის ამბავს მოგახსენებთ. ვიქნებოდით ასე ჩვიდმეტი წლისა. თოფი მქონდა და წოგორც კი ჩავიგდებდი თავისუფალ დროს, მივრბოდით სანადიროთ. ჩვეულებრივ ჩემი ნადირობა ის იყო, რომ ვეხროდი ორბებს, ჯაფარებს, მოლადურებს, შაშვებს და სხვა წვრილფრინველებს. შინაურებიც და გარეულებიც სშირათ დამცინოდენ და „უბედო მონადირეს“ მეძახდენ. ამ კვარში დაცინვა და მასხარათ აგდება უფრო მიცხოველებდა ნადირობის სურვილს. მინდოდა ეველა გამეკვირვებინა, ეველასთვის მეჩვენებინა, რომ მე ნამდვილი მონადირე ვარ.

მინდოდა მომეკლა რომელიმე დიდი ნადირი. ვიძოვებ ტყვიან-წამალი და ჩემი თოფი გავტყენე. რადგან გამოუცდელი ვიყავი ნადირობაში, რასაკვირველია, ვერაფერს ვაუწუებდი. თვალითაც კი ვერ ვნახე ნადირი. მაგრამ არას ვეჭუებოდით და უფრო დიდი მოთმინებით დავხეტიალობდი მთა-გორაკებზე იმ იმედით, რომ ხელში ვიგდებ რომელიმე ნადირს.

მართლაც, ძალე მომეცა შემთხვევა. ერთსეულ, მთელი დღის უსარგებლო ხეტიალის შემდეგ, მივჯექი წყაროსთან მინდორში, რბილ ბალახზე, საიდანაც

მშენიერი სანახაობა მოხანდა.

კარგა დიდ ხანს ვივაჟ ასე განცხრომაში, ამ მწვანე ხავერდის სალიჩასე წამოწოლილი—უცბათ შემომესმა ფოთლების შრიალი, მივიბრუნე თავი სუებისკენ და სული გაუნაბე. ამ დროს, სულ ახლოს, წყაროსთან, წელი. ნაბიჯით მოდიოდა შველი, კისერი წინ წაეგდო და ეურებს აფრთხუნებდა.

ღმერთო ჩემო, რა მშენიერობას წარმოადგენდა ეს ცხოველი! სძირი, მოყვითალო რუსი ბალანი ამკობდა მის ლამაზ სხეულს და თანდათან ბაც ფერათ გამოიეურებოდა. ბარბაუები სულ თეთრი ჭქონდა. ძაღალი, კარგათ მოყვანილი ფეხები შეეფერებოდა მის ცოტათი ჩავარდნილ ფერდებს, მისი მოძრაობი, ვიწრო უელი თავდებოდა გრძელ ეურებიან პატარა თავით.

ამ ტურფა შველის დიდრონ თავლებში გამოისატებოდა სიმძვიდე და სიკეთე. საოცარი ნარნარი და ძარდი მიმოსვლა ჭქონდა.

მე თრთოლა დამაწეებინა. თვითონაც არ ვიცი, როგორ ვტაცე ხელი თოფს, ფიქრათ არ მომივლია გასროლა. მოჯადოებულებით ვიწექი და თვალს არ ვამორებდი შველს. პატარა ბუჩქი მუარავდა, მაგრამ შველმა მოისედა, თვალი შემაწრო. სხვაფრივ ვერ მოვიქცეოდი, სანამ მოასწრებდა გაქცევას, ვესროლე თოფი. შველმა ერთი ნახტომი კი მოასწრო, შეფართხალდა და ბალახსე დავარდა.

მხეცივით უიჟინი დაუცდი და სისხარულით მივვარდი ჩემს მსხვერპლს. ის ჯერ ცოცხალი იყო. მისი ძეგრდიდან სისხლი დელესავით გადმოდიოდა და მის ბეწვს ალისფრათ ღებავდა, საბრალო ლამობდა წამოდგომას და ჩლიქებით მიწას ჩიჩქნიდა, თავს მალა იწვევდა, მაგრამ ღონე მინდილი ისევ ძირს ეცემოდა. მერე მის თვალებზე დავინახე კურცხლი ცრემლები—ამან სომ სულ შემაწუსა, გადამრია. აქამდის ვერც კი წარმოვიდგენდი, რომ ჰირუტევსაც შეუძლიან ტირილი. დაკოდილმა გადმოძნედა და თითქოს საუკედურით მეუბნებოდა: „რე დაგიძავე, რათ მოძკალ!“ ველარ შევიკავე თავი, თოფი შორს გადავისროლე, კისერზე მოვესვიე საბრალოს და მხურვალეთ დაუწვეე კოცნა.

მე იმას სხვა და სხვა ალერსიან სახელებს ვარქმევდი, ჰატეებს ვესვეწებოდი ტანჯვისათვის: ოჰ, რომ იცოდეთ რა სიამოვნებით წავიღებდი უკან იმ უბედურ ტევთან! წინეთ სულ იმ ფიქრში ვიყავ, როგორ მოძეკლა შეელი. ახლა მრცხვენოდა, რომ გულში ვიტარებდი ამ აზრს! რათ უწუროდა აგრე შეელის მოკვლა? მინდოდა სხვებისგან ქება-დიდება მიმელოდა მეჩვენებინა ჩემი სიძარჯვე ნადირობაში! ამისთანა უღირსი სურვილისთვის გავხდით უძვეო ჰირუტევის ძეველი! მერე რა ვერაგულათ, მალვით, ავახაკურათ ვესროლე თოფი! იქნებ ნუკრიც ჰქვავდა გამოსასრდელი... უდედოთ რაღა აცოცხლებს... უსა-

თუოდ დღესვე მელიას კბილებს, ან გარეული კატის კლანჭების მსხვერპლი განდებიან. იმათ სიკვდილშიაც სომ მე ვიქნები დამნაშავე! შე მეგონა რომ ქვეყანაზე ამაზე უკეთესი და დიდი დანაშაულობა არ იქნებოდა. რასაკვირველია, გვიანდა იყო ჩემი სინანული ამით შველს ტანჯვა არ შეუმსუბუქდებოდა. ის თრთოდა, ცანცანებდა, თავს სშირ-სშირათ მძლავრ იღებდა, პირს აღებდა, სარბათ ელანავდა ჭაერს. თავი ისევ ისე უღონოთ ვარდებოდა ჩემს კლავებზე, საბრალლო სიცოცხლის ნიშნებს ჭკარგავდა, თანდათან ვეღარ მოძრაობდა, სუნთქვა ეძძიმებოდა. ბოლოს ერთი ღრმით ამოისუნთქა, შეფართხალდა, ფეხები და თავი გაჭიმა და სული დალია.

დიდხანს ვიჯექ ჩაფიქრებული, ძერე წამოვდექი, მკვდარს სეების ტოტები დავაფარე და ნელის ნაბიჯით დავბრუნდი სახლში. მხოლოდ სახლში მომაგონდა, რომ იქ თოფი დამჩნა და ისევ მოძინდა უკან დაბრუნება. მარტო არ წაველ, მოჯამაგირე გამატანეს შველის წამოსადებათ, სახლში სულაც არ მინდოდა შეაძინა, რომ მოვკვლ შველი და არც მინდოდა მიძედო ვისგანმე მარჯვე სროლისთვის ქება დიდება. ეს იყო ჩემი პირველი და უკანასკნელი ნადირობა. ამის წყალობით გავიგე რა სასტიკ ტანჯვას აუენებენ პირუტყვებს მონადირენი. ადრეც, ფრინველებზე რომ ვნადირობდი, არც ერთხელ არ გამიტარებია ფიქრში რა სისასტიკეს ჩავდიოდი. მაგრამ შველის ტანჯვამ და სიკვდილმა ნათლათ დამანახვა, რომ საკუთარი, უბრალო სიამოვნებისთვის სიცოცხლეს ვუსწობთ პირუტყვებს.

აი, რათ არ გავსდი მონადირე!

ლიკლ-ტიკლის ეუზაკოვა.

ლიკლ-ტიკლი მოზვერზე სვირნობს:

იკლ-ტიკლი ავბთ განდა ეივანა სველით. ეივანა სველა ძალიან მოსაწეენი ავბთყოფობანა. წამ და უწუმ ხანგრძლივი ეივილით სველა რბლაც ავბთყოფ ძაღლსა და კატას მიაგვანებს ემაწვილს. ლიკლ-ტიკლს სცხვენოდა კიდევ ამნაირი ავბთყოფობისა.

ჯერ სრულებით არ იყო მორჩენილი, ისევე ფერმკრთალი და გამხდარი იყო, ექიმმა რომ ურჩია ჭაერი გამოუცვალეთ, სოფელში განსტუმრეთო. თვითონაც ჩქარობდენ, ლიკლ-ტიკლის მშობლები, რომ „ჭიჭეინას“ არ ჩამოესწრო სოფლიდან და არ შეჭყროდა ეივანა სველა. სწორეთ იმ დღეს, როდესაც ექიმი დარბეებს ამღევდა, ლიკლ-ტიკლის დედის სანახავათ მოვიდა ერთი მისი მეგობარი ქალი, რომელსაც ტიკლი უძახდა ძაღუა ზოლიას, თუმცა ეს ქალი სრულებით ნათესავიც არ იყო.

— ნუღარ დაგვიანებთ, დღესვე წავიყვან ჩემთან, წამოიძახა ძაღუა ზოლიამ! ჩემმა ქალმა მოლლიმ ეივანა სველა ისადა კიდევ და, რაც ძეები წავიდენ, სრულებით მარტოკაა. რანაირათ გაიხარებს ლიკლ-ტიკლის ნახვას. უნდა უსათუოდ გამოუძვათ ჩემთან. ჰირველათ მოხდა, რომ ლიკლ-ტიკლი მარტო

წავიდა სტუმრათ.—არც დედა, არც კადია თან არ გაჭყოლიან.

ძნელი წარმოსადგენია რა მშვენიერ ადგილას ცხოვრობდა ძალუა ჰოლია. სახლი დიდი იყო, ერთ სართულიანი, გრძლათ ჩამწკრივებული ოთახებით. ვარდებიდან დაწვეებული რა უვაჟილები გინდათ სულით და გულით, რომ იმ სახლის წინ არ უოფილიყო. სახლის უკან მშვენიერი ფიჭვის დიდი ტყე იყო. სახლის აქეთ-იქით გადაშლილი იყო უვაჟილებით მოფენილი თვალუწვადენელი მინდორი და შიგა და შიგ ძაღალი ხეები. ვეებერთელა ბაღიც მარწვევით, ჟოლოთი და მწვანე ვაშლებით იყო საფსე. უვლახე საუურბდლებო კი ის იყო, რომ ამ ბაღში შერბოდ-გამორბოდენ მრავალი თრითინები და ბაჭიები. ლიკლ-ტიკლმა აღტაცებით შეჭკივლა, როდესაც ბაღში შედგა ფესი. ძალუა ჰოლიამ უთხრა—ეს ის ბაღია, სადაც ბაჭია ჰიტერი შერბის სოლმე სახვის და სალათის მოსაზარავათო.

ჩრდილოეთით ბაღი ტყეს სწვდებოდა და იქ, ნაძვსა და წიფელას შუა, მინდვრის ლურჯ უვაჟილებში, მოჩანდა ბაჭიების სოროები. ლიკლ-ტიკლი გაწვეებოდა სოროსთან და ნელა-ნელა, რომ არ შეეძინებინა ბაჭია—უძახოდა: ჰიტერ, ბანჯკვლიანო, კუდოსანო, გამოდი, შეჩვენე! მაგრამ ბაჭიას ვინ ნახავდა. ლიკლ-ტიკლმა ერთხელ თავისი ჰატარა, თერთი ბანჯკვლიანი სათამაშო მაიმუნიც კი ჩასვა სო-

ქალაქი ამთვან სულ ახლოს იყო. ძალუა ზო-
ლიან და ბიძია ჯორჯის ჰქონდათ დიდრონი ბაღე-
ბი, ტყე და მინდორ-ველები. სასლთან ახლოს კი
კარგათ მოწეობილი მეურნეობა. ლიკლ-ტიკლს ძა-
ლიან მოსწონდა აქ სტუმრობა,—ბევრი ღონები იუ-
ვენ, ქათმებს საკენკს უყრიდა, კვერცხებს ძებნიდა,
დიდრონ ცხენებს შეასტებოდა, ლაძობდა ძროსების
მოწველას. მოლლი ერთი წლით უზროსი იყო ლიკლ-
ტიკლზე და აქ ყოფნა დიდათ არაფრად მოსწონდა.

ლიკლ-ტიკლის საქმე სულ სხვა იყო. ხშირათ
უკან აედევნებოდენ ბღავილით, ზოგჯერ ორი-სამი
ჰროსა. მაგრამ იმას არც ეშინოდა და არც უუ-
რადღებას აქცევდა. იმას ეველაფერი აკვირვებდა,
ეველაფერი აღელვებდა და შიშსაც გრძნობდა,
მაგრამ ბოლოს ეველაფერს შეეჩვია, გაბედვით ცო-
ცავდა ხეებსე და დროს მშვენივრათ ატარე-
ბდა. ძალუა ზოლიან კეთილი დედა იყო. იშვიათათ
თუ გაჯავრდებოდა. როდესაც ემაწვილები დაგლეჯი-
ლი კაბით და დაფხანჭნილი სახით მიუახლოვდებოდენ
და უჩვენებდენ დაფლეთილ ახალ კაბას, დედა ერთს
კი გადანედავდა და იტყოდა, რა საშინელებაა! გა-
იქეცით გადიანსთან და უჩვენეთ. მერე ისევ ძებანეს
მიუბრუნდებოდა და ევაჟილებზე განაგრძობდა ლანა-
რაკს.

რაც შეეხება ბიძია ჯორჯს, ის ჩვეულებრივ თა-
ვის ოჯახის მეურნეობას მისდევდა და ლიკლ-ტიკლი

მას მხოლოდ სადილობის დროს ხედავდა. ერთს კი გაუდიმებდა ემაწვილებს, მეორე ფიქრებს მიეცემოდა, არ უუვარდა ლანაზარკი. უუვლასე მეტათ გადიამ იცოდა და ბუსდუნის და ჯავრობა, მაგრამ მოლლი ძალიან უუვარდა და იმას კიდევ ანებივრებდა.

მოლლის და ლიკლ-ტიკლს ჩანს დროს ორი საათითაც რომ დაჭკვიანებოდნო, გადია თუძცა ბუსდუნს არ დაიძლიდა, მაინც ერბო-კვერცხსა და ან სსვა რამეს აჭმევდა.

ერთხელ მოლლიმ და ტიკლმა მთელი დღე საჯინბოში გაატარეს. გადია, თუძცა ჯავრობდა—მაინც უხიდავდა იქ საუსმეს, სადილს და ვანძამს. ერთხელაც ემაწვილები თამაშობდენ—ვითომ სდვასე დელვა იყო. ესენი ორივენი სდვის ტაღღებს გადმოეგდო გემიდან გავერანებულ კუნძულსე, ე. ი. იმათი ბადის ერთ კუთხეში. გადიანს მაშინ დიდი წვალება შესვდა. ემაწვილებს საჭმელ-სასმელს უხიდავდა და ისინი, ვითომ და გავერანებულ კუნძულსე იუვენ—შექცეოდენ ზუდინგს და სსვა ტკბილეულობას. ნაღებსაც კი მიაწოდებდა გადია, თუძცა ბუსდუნით ეუბნებოდა; „თქვენისთანა დაუდგრომელი ბავშვები განა სადმე მოიპოვება.“ო.

მათ თამაშობის დროს მეგობრათ ჭევანდათ მეჯინბეს გოგო თინა. ეს წითელ-ლოვა, ლურჯ-თვალეობა და მოწითლო თმიანი ემაწვილი ძალიან კეთილი იყო, ლიკლ-ტიკლის ოდენა იქნებოდა, სასალ-

ხო სკოლაში სწავლობდა და თამაშობაში, როდესაც ცხენობანას თამაშობდენ, არ ჩამოურჩებოდა, ცხენათ შუებმებოდა და თმებს ფაფარით აფრიალებდა.

თინამ ასწავლა მოლლის და ლიკლ-ტიკლს კოჭობიას თამაშობა, ემაწვილები ისე ერთობოდენ, რომ მოუთმენლათ ელოდენ ხოლმე თინას სკოლიდან დაბრუნებას. შორიდან დაინახავდენ თუ არა თინას, მიიბრუნდენ კოჭებით და დაღამებამდის განუწყვეტლივ თამაშობდენ. ლიკლ-ტიკლი მუდამ წაგებული რჩებოდა.

ერთ მშვენიერ დღეს ამათ ოჯახში დიდი აურსაური ატედა, სტუმრათ ელოდენ ვიღაც სასელოვან ჯონს.

საჭმლის გამკეთებელი დედაკაცი შფოთავდა ბევრი სამუშაოს მოლოდინში. მოლლი და ლიკლ-ტიკლი, რომელნიც ვითომ და საშველათ მივიდენ მასთან სამსარეულოში, სულ ჰანღურის კვრით გამოაკდო. ემაწვილებს სადილი ადრევე აჭამეს და მოიშორეს თავიდან.

ემაწვილებმა, რომ დაინახეს თინა სკოლიდან ბრუნდებო, დასახვედრათ გაიქცენ. ლიკლ-ტიკლს მისთვის ფერადი კოჭების საუიდლათ ფული მიეცა. მართლაც, თინას ძალიან ლამაზი კოჭები ეყიდა, მაგრამ ლიკლ-ტიკლმა ვეელა კოჭები წააკო და გაჯავრებული წამოიძახა:

— მე უნდა წავიდე და საქონელს საჭმელი დავუყარო.

სამივე ერთად გაექანენ. ერთი მეორეს ეწეოდა, სანამ ბოსელს არ მიუახლოვდნენ. იქ არ დაუხვდათ ის მოხუცი, რომელიც ჩვეულებრივ აჭმევდა საქონელს, ვერც ბოსლის გასაღები იპოვეს.

— ეს სულ გადიან საქმეა, წამოიძახა მოლლიძე, ის ეტეოდა მოხუცს, საქონელთან არ მიუძვა ბავშვებიო. ეშინიან რომ ნამგლით სელი არ გავიჭრათ. რა ვუყოთ ახლა! თუ შენი წინსაფარი, თინა, გადაგიჭერ ნამგალით ეს იმიტომ მოხდა, რომ სულ სსვა მხარეს ვიუურებოდი.

ემაწვილები ძალიან შეწუხდნენ, არ იცოდნენ როგორ გართულიყვნენ. თინამ ახლა დროსე უაძობობაში ბევრი სულ ჰატარა სბოებიო.

— იცით—რქები სრულებით არა აქვთ. მხოლოდ ერთს მოდიდო ხბოს აქვს სულ ჰატარა რქები!..

ვევლანი სტუნვიმ გაექანენ ბაკისაკენ სბოების სანახავათ. ღობესე გადასტენ. ეტეობოდა სბოები ლასათიანათ გამძღარიყვენ და თივასე იწვენ. არც ერთი მათგანი ადგილიდან არ დაიძრა.

— რა მშვენიერები არიან, წამოიძახა ლიკლ-ტიკლმა,—ნეტავი ერთი ჩემი იყოს!

— მეჩე რას იხამდი, შე სულელო, სიცილით უთხრა მოლლიძე.

ლიკლ-ტიკლმა თვითონაც არ იცოდა რათა თქვა ეს. მეჩე ერთბაშით წამოიძახა:

— შევჯდებოდი და გავისეირნებდი!

მოლლის გაუკვირდა, ერთ წამს შეუფიქრინდა, მერე ზიზღით წამოიძახა:

— მაგასე როგორ შეჯდები, შე სულელი!

მოლლის ასე ზიზღით ნათქვამი სიტყვები ლიკლ-ტიკლს გულზე მოხვდა და დაუფიქრებლათ, შეუნკვრათ უძანსუნა:

— ძალიან კარგათაც შეჯდები! აბა, ნახავთ, თუ ვერ მოვანერხო.

— აგრე იუოს! განაგრძო მოლლიმ, — ახლავე გაიხეირნე! დაგვანახე, მოხვერზე როგორ იხეირნებ.

მოლლიმ ეს სიტყვები რომ წარმოსთქვა, ცხვირი ხელ-ახლა ზიზღით აიწია, თინამაც იმას მიჭბამა:

— აბა, მართლა, გვიჩვენე როგორ იხეირნებ მოხვერზე!

მოხვერის სსენებაზე ლიკლ-ტიკლი უფრო გაანჩხლდა, თინას რომ ესსენებინა გველემძახებზე გაიხეირნეო, მაშინაც არ დაიძლიდა თავისას წვილი.

— ძალიან კარგი, ნახავთ თუ მოხვერზე არ ვიხეირნო.

— თუ შენ ამ კარ-მიდამოს შემოივლი—მე თორმეტ კოჭს მოგცემ, წამოიძახა მოლლიმ, — და თუ ორჯერ გაივლი, მაშინ ოცდაოთხს.

— მეც აგრე ვიქ! დაუმატა თინამ. — იმ დიდ ლურჯ კოჭსაც გაჩუქებ.

— ძალიან კარგი, დაეთანხმა ხელ-ახლა ლიკლ-

F-5826

ტიკლი და თვალი გადახვლო ესოს.

რომ ეჩვენებინა, არ ვშიშობო, მამაცათ მიუხს-
 ლოვდა მახლობლათ მეოფ სბორებს. როგორც კი
 მივიდოდა ახლოს რომელიმე სბოსთან, სბო წამოხ-
 ტებოდა და გაიქცეოდა. მოლლი და თინა სიცილით
 კვდებოდნენ. ლიკლ-ტიკლს უფრო ჯიბრით უნდოდა
 თავისი ნება აესრულებია და მოხვეწსე შეჯდომა.
 მოესწრებინა. სულ გაექცენ, ბოლოს დაჩნა ორი—
 ერთი თეთრი და მეორე თეთრ სხლებიანი, დიდი წი-
 თელი მოხვეწი. ლიკლ-ტიკლი ფრსილათ მიეპარა
 თეთრ მოხვეწს და ის იყო, უნდა ზედ შემჯდარიყო,
 რომ გაექცა. მოლლი და თინა ხელ-ახლათ მოჭევენ
 ხმა მადლა სიცილს.

მაშინ ლიკლ-ტიკლი ძალიან ფრთხილათ მიეპა-
 რა ერთ დიდ მოხვეწს, რომელსაც ორი წვეტიანი რქა
 ჰქონდა და უცხათ შეახტა მას მტკრიან ბეჭებსე. ეს
 ისე სწრაფათ მოხდა, რომ მოხვეწმა თავი ვეღარ
 დააღწია. ის კი იკრძნო, რომ ვიღაც მას ფერდებში
 სცემდა—კუდი აიშვირა, თავი ძირს დაუშვა და ეხო-
 ში გაექანა. ლიკლ-ტიკლი თავს ძლივს იმაგრებდა.
 ფაფარი არა ჰქონდა, როგორც ცხენს, რომ ხელი
 მოეკიდნა და შიშობდა სადმე გადამისვრისო. მოლლი
 და თინა ხმა ამოუღებლივ, თვალებ დაჭეუტილნი, შეს-
 ცქეროდნენ. ეგონათ, რომ მოხვეწი ეს ეს არი სადა-
 მე დაახეთქებსო. ლიკლ-ტიკლი მოხვეწს კისერში
 ჩაეჭიდა და ამითი უფრო შეაშინა ჰირუტევი.

ემაწვილმა ერთბაშით იგრძნო, რომ მოხვერი
 აღარ გარბის, მისი ფეხები ჰხერში ატრიალდა, ლიკლ-
 ტიკლი გაცურდა წინ, რაღაც საშინელ წვეტიან რქა-
 სე და შორს, შორს ტუპანი გასძვრა. მერე მოეჩვენა,
 რომ სადღაც ბნელ ოთახში სძინავს, ბოლოს
 იგრძნო, რომ ბაკში ჩალასე წევს. თინა თავის ჩა-
 ლის ქუდიდან სახესე ცივ წეალს ასხამდა. ლიკლ-
 ტიკლი მთლათ გაწუწული იყო და სიცილით წამო-
 იძახა: რას შერები ძაგას, თინა! ემაწვილებმა რომ
 გაიგეს მისი ხმა გაეხარდათ. სისარულით ორივენი
 ატირდენ.

— ჩვენ გვეგონა რომ მოკვდი!

— არა, უპასუხა ლიკლ-ტიკლმა. მგონი—რომ ფე-
 ხები მომეძტვრა. ვეღარ დავძრულვარ. ხელები გააწ-
 ვდინა და ხახა რომ თინას და მოლლის ეველა მის-
 გან მოგებული კოჭები სედ მუსლებსე ევარა.

მოლლიმ, ტირილისგან მთლათ გაწითლებული
 თვალებით, უთხრა:—ხედავ, რამდენი კოჭები მოგეცით!

თინამაც დაუმატა:—გვეგონა რომ მოკვდი, ძაგ-
 რამ შენ ხომ შენი სიტყვა აასრულე.

ლიკლ-ტიკლს ფეხები სრულებით არ დაშავებო-
 და, ხოლო მარჯვენა ლოყა, თვალ ქვეშ, რქას დაე-
 ფხაჭნა. გაწითლებული და დასიებული ჰქონდა, თვა-
 ლი სულ დაჩატარებოდა.

— შენ თვალი ახალ დაბადებულ კნუტს მიგიგავს,
 უთხრა გულ ნატკენათ თინამ.

ლიკლ-ტიკლს ისე უნაროდა ლამაზი კოჭები, რომ ეურბდებოდა ანაფერს არ მიაქცია. სამივენი გაიქცენ საჯინბოში და ისე მიაძღვენ სტაფილოს, რომ მხელი წარმოსადგენია, როგორ არ აწეინა.

სულ დაღამებული იყო, როდესაც ბავშვები კალოზე თამაშობის შემდეგ სახლში დაბრუნდნენ. სტუმრებიც მოსულიყვნენ. გადიან იმდენი საქმე ჰქონდა, რომ ემაწვილების დაგვიანება ვერც კი შეამჩნია. ლიკლ-ტიკლი ისე დაჯდა ჩრდილში, რომ გადიამ ჯერ ვერ დაინახა მისი გასიებული ლოყა და, როდესაც შეამჩნია ბუსდუნით წამოიძახა:

— გაგონილა ამისთანა ბავში! ამისთანა მოუსვენარი, რას არ მოიგონებს, განა მოხვეწე ბავში შეჯდება?

ძარტლაც ლიკლ-ტიკლი მეტათ მოუსვენარი ბავში იყო. ცალი თვალი დასიებული ჰქონდა, ლოყა გაღურჯებული. გადიამ მობანა სასე, მერე ბლომთ აჭამა ბავშვებს ტკბილეულობა. ამავე დროს მოსამსახურე ქალი შემოვიდა და უთხრა გადიას:

— კითხულობენ ორივე ბავშს. სასტუმრო ოთახში შეიყვანე.

გადა შეწუხდა, როგორ უნდა ეჩვენებინა სტუმრებისთვის ლიკლ-ტიკლი. მაგრამ რა გაეწეობოდა! მორთო თეთრ კაბებში ორივე ბავში, მოლლი სწორეთ ლამაზი იყო. მაგრამ ლიკლ-ტიკლს რა ეშველებოდა: თვალს სულ ვერ ახედდა, დასიებული ლო-

ვა ჩაღურჯებული ჰქონდა. სამსარეულოდან ფქვილი მოიტანეს, ლოქასე დაუბრეს, მაგრამ ამან ბევრი არა უძველა რა.

სასტუმრო ოთახი განაღებული იყო, ლიკლ-ტიკლი თუძცა ცდილობდა თავისი მარჯვენა ლოქა დაემალა, მაგრამ ვერ მოახერხა. ძალუა ზოლიამ გააცვებული შეჭვივინა. ემაწვილებმა ეველასფერი უამბეს. სტუმრებს უკვირდით ლიკლ-ტიკლის გადარჩენა—ან თვალი როგორ არ ამოითხარა, და ან კისერი არ მოიტყენათ. ლიკლ-ტიკლი სირცხვილით თავს მადლა ვერ იღებდა. ამ დროს მოესმა სიცილი: „მოხვეწე სეირნობა მართლაც რომ საკვირველია“. ლიკლ-ტიკლმა თავი მადლა აიღო და სინარულით მივარდა ამის მთქიელ კაცს. „ბიძია ჯეკ, თქვენა ხართ“ თურმე ეს ამ ემაწვილის ნაცნობი კაცი (ყოფილიყო, რომელიც ამათ სახელოვან სტუმრათ მიახნდით. ამ კაცმა უამბო ეველას, როგორ ეძმაკურათ დაიძალა ლიკლ-ტიკლი ავტომობილში. ეს ამბავი სიცილათ არ ეყოთ.

ბიძია ჯეკმა ლიკლ-ტიკლი კალთაში ჩაისვა და სანამ ძილის დრო არ მოუვიდა, სულ ელანზარაკებოდა. მერე გამოსაღმების დროს უთხრა ორივეს: რადგან მოუსვენარი ბავშვები ყოფილხართ, დასასჯელათ სელები გამოძიშვირეთ და შიგ ჩაუდო კოჭების საყიდელი ფული.—მხოლოდ ერთი ზირობით, რომ დღეის იქით მაგ გვარათ აღარ იგიყოთ. ვის გაუგონია მო-

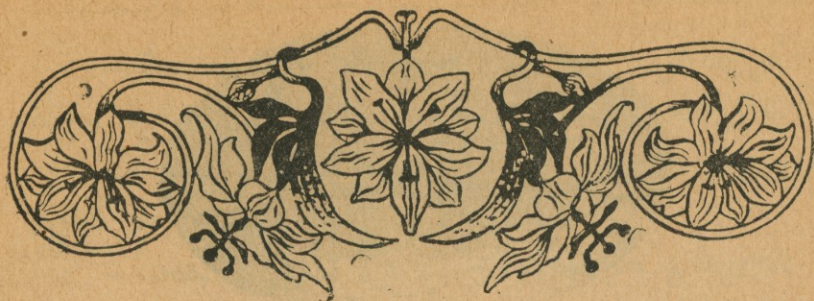
ზვერსე სეირნობა! თქვა მან ღიმილით.

შემდეგშიაც ხშირათ ხედავდა ლიკლ-ტიკლი ბი-
 ძია ჯეკს. ეოველ შობას და დაბადების დღეს ლიკლ-
 ტიკლი მიიღებდა სოლმე საჩუქრათ კონფეტებს დი-
 დრონი კოლოფებით. კოლოფების სახურავსე გამო-
 ხატული იყო სოლმე სბოები და ზედ შემდეგი წარ-
 წერა: ეშმაკ გოგონას, რომელმაც მოხვეწით ისეირნა!

(დასასრული შემდეგ)

ან. წერეთელი.

გიგლა და გოგია.

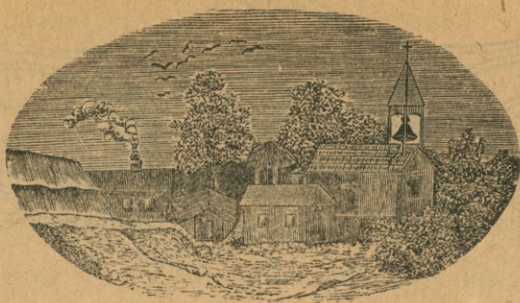

იგლაჲ, სად ხარ? ორი დღეა
 არა სჩანს არ, ბიჭო გარეთ,
 — სახლში ციგას ვაკეთებდი,
 გამალებით, გულ მსურვალეთ.

ვენახიდან თუ კუნძები
 მარსილით არ მივიტანე,
 აბა, ჩვენს სახლს რა გაათობს
 უიძისოდ, ვეთაუვანე!

— გუშინ მეც კი შევაკეთე
 სულ უბრალოთ ჩემი ციგა;
 მხოლოდ ჯერ კი ისე არის,
 არაფერი გაშირიგა.

დღეს ხომ ბიჭო, კარგი დღეა,
 სასლიკინო, სასრიალო,
 მოდი ტუისკენ გაუტოთ,
 მოვათრიოთ თითო ნალო.

კენჭაობა.

კმე, გოგო, გარეკე ბატები. შემო უბნის გოგობმა რაცა ხ-ნია წანსეს ბატები, დაუძანს ნენემ თავის ქალს.

კეკე საჩქაროთ წამოდგა, მონახა თოფრაკი, დიდი უხა ჰური მოიტესა და შიგ ჩადო. მერე შოლტი აიღო და გარეკა ბატები.

როცა „ხატის—მიწა“ შე მირეკა ბატები დაინახა რომ გოგოები უკვე გამზადებული იყვენ წილის საფრელათ. რომ დაინახეს კეკე ერთმა მათგანმა დაუვირა:

— აბა, მოდი ჩქარა, შე არ დასაცალეებლო, და რიგში ჩადექი.

— ახი კი იქნება შენსე, რომ დარჩე დღეს ბატების ეარზულათ და ვედარ იკენჭაო, უთხრა მეორე გოგომ.

კეკემ მიიწინა საჩქაროთ და გვერდით ამოუდგა ერთ ჰატარს გოგონას.

— აბა, მარა, გათვალე! რაღას უცდი, ვეგლა აქ ვართ! უთხრა მკამ.

— მოითმინე, გაჩუძდით, თორემ ვიცით თქვენი ამა-
 ბავი. მეტე ვინმე შემიძლის და შარს მომიგებს.

— კარგი და, ჩქარა, თორემ ბატები გაგვეფან-
 ტება და ვეღარ ვიკენჭავებთ.

— აბა, ვიწუებ! და მარომ დაიწყო გათვლა.

„ონი, ონი, ეპიტონი, დერციკონი, ნაბრიბოლი,
 ირიშკი, მირიშკი, ლიკა, ლაკა,—და ონი.

— შენ გახვედი, ქეთო! უთხრა მარომ.

ვისაც უკანასკნელათ ერგებოდა „ონი“ იმას არ
 მიუყენებდენ ბატებს. როცა მარომ გაათავა გათვლა
 შესვდა ათი წლის მაკას ბატების უურის კდება. მა-
 კას არ იამა, მაგრამ წინააღმდეგობას ვერ გაუწევდა.
 მაკამ აიღო შოლტი და დაიწყო მინდვრის კარშემო
 სიარული, რომ ბატები არ გაფანტულიყვენ. დანარ-
 ჩენი გოგოები გაითვალენ მეორეთ და ოთხ ოთხნი
 დასხდენ მწვანესე და იწუეს კენჭობა.

კეკეს, მაროს, თინას და მაკროს ერთად მოუს-
 დათ კენჭობა. კეკე და მაკრო ეველასე ჰატარები
 იყვენ, და ითვლებოდენ სუსტ მოთამაშეთ, და არც
 კარგა დათვლა იცოდენ. ამიტომ მარომ კეკე დაიმე-
 გობრა და თინამ მაკრო.

— მარო, აბა დავიწყოთ, უთხრა თინამ.—ვინც
 მეტი გადმოკაფოს—იმან დაიწუოს თამაშობა.

— კარგი, ეახულს ვარ, აბა დაიწუე.

თინამ აიღო ხუთი ჰატარა რკვალი კენჭი, მარ-
 ჯვენა ხელის გულსე გაისწორა, აისროლა მადლა,

სისწრაფით გადმოაბრუნა ხელი და მიუშვირა მარჯვენავე ხელის ზურგი და ზედ დაიყენა საძი კენჭი. მერე ეს საძი კენჭი ისევ ძალს აისროლა და მუჭაში დაიჭირა.

ძალიან არ იამა თინას, რომ ხუთივე კენჭი არ გადმოჰკაფა. ახლა მარომ აიღო ხუთივე კენჭი, სისწრაფით აისროლა და ხუთივე დაიყენა მარჯვენა ხელის ზურგზე. და მერე წინ, თითებისკენ ხუთივე გადმოჰკაფა.

მაშ შენ უნდა დაიწყო, უთხრა თინამ,—იცოდე ჩვენი ჰირობა. ასე უნდა: ოცდაერთი თავისი თოფა—კაფით, ჩუმ-ჩუმ წვატუნით, ვინც წააგებს მაშინათვე ქინძისთავები უნდა გადმოიღონ.

ეს ჰირობა იმას ნიშნავდა, რომ ვინც ძალე შეასრულებდა ამ ჰირობებს—ის გაიმარჯვებდა და ქინძისთავებსაც შიდილებდა.

სწორეთ კარგი სანახავი იყო იმ დღეს “ხატის მიწა“. ასე ეძახდნენ ჰატარა მინდორს სოფელ ქურთაში, სადაც ჰატარა გოგო-ბიჭები უდგენ ბატებს და ინდოურებს. შუა ალაგას რამდენიმე დიდი ნერგები იდგა ჩამწკრივებული და ამ ნერგების ჩრდილ ქვეშ გაფანტული იყვნენ გოგოები და გაყჩაღებინათ თამაშობა. იმათ გარშემო ბატები დასისინებდნენ და მაკა შოლტით გარს უვლიდა. კენჭაობის დროს ისეთი წკაპა-წკუპი გაჰქონდა, რომ გვეგონებოდათ კენჭის სეტყვა შოდისო, იმათი ხათხათ—სიცილი ბატე-

ბის სისინს სმას აძლევდა. თუ მოხდებოდა, რომ გოგოები ერთათ გაიცინებდენ, მაშინ ბატების სისინი, მძალი ინდოურების კვილი ერთად აირეოდა, მაგრამ გოგოები ისე იუვენ გართულნი თამაშობაში, რომ ინდოურების კავკავი სრულებით არ ესმოდათ.

თინამ მარჯვენა ხელით მოუანტა მიწაზე ხუთივე კენჭი.

— მარო, უნძრეველი ვითამაშოთ, თუ ძრეველი?

— აბა, მე რომ ამხანაგი მუაჟს—რას ამბობ, გოგო, სომ არ გაგიჟდი! განა ამბოთან უნძრეველის თამაშობა შეიძლება? უთხრა მარომ.

უნძრეველი თამაშობა იმას ნიშნავდა, რომ თამაშობის დროს ძირს დაჩენილ კენჭისთვის ხელი არ უნდა მოეხვედრათ. თუ ხელს მოახვედრიდენ—ეს უკვე ცდენათ ითვლებოდა. მამ აგრე, ძრევა არის და კენჭების გასწორება არა.

თინამ ერთი კენჭი მარჯვენა ხელში აიღო, აისროლა ძაღლს და სანამ ასროლილი კენჭი ჩამოვარდებოდა—ადგილიდან სისწრაფით აიღო ერთი კენჭი და შემოდან წამოსული კენჭი ამ კენჭთან ერთად ხელში დაიჭირა. ასე აკრიფა ოთხთავე. ესეც შენი თითოდა.

რადგანაც თითო-თითო აკრიფა—ამას ეძახიან თითოდას.

ახლა ოროლა: თინამ მოუანტა ხუთივე კენჭი. ერთი კენჭი მარჯვენა ხელში აიღო, აისროლა ძაღლს და სანამ სევით ასროლილი კენჭი ქვემოთ ჩა-

მოვიდოდა—სისწრაფით მოსხლიტა ორი კენჭი ერთად. მაშინვე შემოდან წამოსული კენჭი იმ ორ კენჭთან მუჭაში დაიჭირა. ეს ორი კენჭი ცალკე გადასდო და ასევე მოსხლიტა დანარჩენი ორი კენჭი.

თინამ განაგრძო თამაშობა: აიღო სუთთავე კენჭი მუჭაში, სიფრთხილით მოფანტა ეს სუთივე კენჭი ძირს. ერთი კენჭი ამ სუთიდან მარჯვენა ხელში აიღო, გაფრთხილებით ძაღლა აისროლა და სანამ აისროლილი კენჭი ქვემოთ წამოვიდოდა—ისევე სისწრაფით მოსხლიტა სამი კენჭი და ამ სამ კენჭთან დაიჭირა შემოდან წამოსული ერთი კენჭი. სამი კენჭი იქით გადასდო და ისევ ამნაირათ აიტაცა ის ერთი დარჩენილი კენჭიც. ესეც შენი სამ-სამა, წამოიძახა თინამ.

თინამ განაგრძო ისევ კენჭობა. მარჯვენა მუჭაში გაისწორა სუთივე კენჭი. ერთი იმათგანი აისროლა და სანამ აისროლილი კენჭი ქვემოთ წამოვიდოდა—დანარჩენი ოთხი კენჭი სისწრაფით ძირს დასდო და რომ კენჭები არ გაფანტულიყვნენ სისწრაფითვე მიაშველა ხელი. კენჭი ძირს არ დაუშვა და მუჭაში დაიჭირა. მერე ეს მუჭაში დაჭერილი კენჭი ისევ ძაღლა აისროლა და სანამ ძირს დაეშვებოდა—ოთხთავე კენჭი მოსხლიტა და ესე ერთად დაიჭირა მუჭაში.

—ეჩხაღ გოგო, რა კარგათ აიყვანე თოფა, უთხრა კეკემ.

— შენ მოგიკვდეს თავი, რათ მინდა შენი ქება, უთხრა ამაყათ თინამ. ახლა, გოგოებო, კაფა.

თინამ სუთთავე კენჭი ხელის გულზე გაისწორა, მერე აისროლა სუთთავე კენჭი, სისწრაფით გადმოიბრუნა ხელი და მიაშველა კენჭებს ხელის ზურგი და ზედ სუთთავე კენჭი გააჩერა, მერე წინ, თითებისკენ ეს სუთთავე კენჭი გადმოიღო, გადმოჰკაფა და მუჭაში სუთივე დაიჭირა. აი ესეც შენი სუთი. წამოიძახა განხარებულმა თინამ.

ამ კვარათ თინამ გადმოჰკაფა ოცდაერთი კენჭი. მერე მიაუღლა გათავების თითოლა. ეს თითოლა იმას ნიშნავდა თუ ამ თითოლის დროს უცდებოდა ე. ი. აკლებულ კენჭს ძირს დაუშვებდა, მაშინ ოცდაერთის აკ ივრათ თერთმეტზე დადებოდა და თავიდან უნდა მდაეწყო თამაშობა. რასაკვირველია, როცა მისი თამაშობის ჯერი მოვიდოდა.

თინამ გათავების თითოლა ისე აკრიფა, რომ კენჭი—კენჭს არ მოახვედრა. მერე მიაუღლა თოფა და კაფა ე. ი. თოფა აიყვანა თერთმეტჯერ. ზედ მიაუღლა ჩუმ-ჩუმა წკატუნა. ჩუმჩუმა იმას ნიშნავდა, რომ თითოლის აყვანის დროს კენჭი კენჭისთვის არ უნდა მოეხვედრა, როცა იჭერდა მუჭაში ასროლილ კენჭს. წკატუნა კი იმას ნიშნავდა, რომ თითოლის დროს, როცა ასროლილ კენჭს იჭერდა—კენჭი კენჭისთვის უთუოდ უნდა მიეხვედრა და მისი ტკაცუნის უველას გაეგო.

გოგოები სისარულით თინას გამარჯვებას ულოცავდენ, ესვეოდენ და კოცნიდენ.

ამითი ვათავდა დღეს „სატის მიწაზე“ გოგოების კენჭობა. უკელანი კმაყოფილნი გაიფანტენ.

თამარა მაჩაბელი.

(ქველი თბილისი)

გოგანიანი დაღოფალი გიულიჯარი.

აქარელი ზღაპარი.

ყო და არა იყო რა, იყო ერთი მეფე, სახელათ ძამედი. სიკვდილის დროს მოიხმო სამი თავისი ვაჟი შვილი და უთხრა მათ:

„შვილებო, თუ დაღუპვა არ გინდათ, არას დროს არ შესვიდეთ იმ ქვეყანაში, რომელიც მდებარეობს საძმრეთით, შვიდი ლურჯი მთის იქით. ის მშვენიერია, იქ სურნელებას აკმევენ აუარებელი ვარდ-უვა-ვილნი, გალობენ გასაოცარნი ფრთოსანნი, მაგრამ იქ არ არის არც ერთი ცოცხალი ადამიანის სული და მშვენიერნი მდელონი მხოლოდ კაცთა ჩონჩხებით არის მოფენილი.

მოისძინეს უფლის წუგთ ძამის ანდერძი, მაგრამ დასაფლავების უძალ, დანადვიეს იგი, და აი უფროსი ძმა, გასელებული ცნობის მოუვარეობით, მოემხადა წასასვლელათ და დიდის და ბრწეინვალე აძალით გაუდგა გზას. ძმები ელოდენ, ელოდენ დიდხანს უფროსის დაბრუნებას, მაგრამ აძაოთ. უკვე წლის თავი იყო იმის წასვლისა, როცა შუათანა ძმამ გადასწევიტა და ბედის საცდელათ ახლა ის წავიდა უცნობ ქვეყანაში და თან გაიყოლია დიდი ჯარი და აძანათი.

მაგრამ შუათანა ძმასაც იგივე ბედი ეწია, აღარც ის და აღარც იმის ჯარი შინ არ დაბრუნდა.

მაშინ წავიდა უძცროსი ძმა, სასკელათ ალი.

წასვლის წინად თემი მოიხმო და მას ჩააბარა მართვა ქვეყნისა და თვითონ კი მარტო-მარტო გაუდგა მაცდურ ცხასა.

ბევრი იარა, ცოტა იარა? ალაცხმა უწეის! და აი ის გადავიდა მეშვიდე ლურჯ მთის იქით. აქ მის თვალწინ გაშლილი იყო თვალ უწვდენელი მდელო ლამაზათ და ტურფათ ჭეკობდენ სურნელოვანნი ტურფა ვეავილნი. მდელოს გარშემო შემომსხდარ მთების კალთები სავსე იუვენ ვაშლის, მსხლის, ატმის და მრავალ სხვა ხილის სენილნარებით, რომლებზედაც ღვთიურის გალობით ჭიკჭიკობდენ ფრინველთ გუნდები. მდელოს შუა გულს, მაღალის ჩინარებით გარშემორტეპული იდგა ბროლის კოშკი. კოშკის გარშემო მე აღამიანი არაფინ ჭაჭანებდა, მხოლოდ ბევრი იყო დაზნეული მის გარშემო მვლები წუთი სოფელ გამოსაღმებულებისა. მოაკონდა ალის მაშის გაფრთხილება და ცას შეხედა. იქ დაინახა ჰატარა რამ შავი ღრუბელი, რომელიც მოახლოვების დროს აღმოჩნდა ოქროს ფრთოსანი რაში; ზედ იჯდა ოქროს აბჯარ ასხმული მშვენიერი მხედარი. ალი საჩქაროდ შეძვრა ვაშლის ხის ფუღუროში და იქიდან უთვალთვალეებდა. მხედარი მიწასე დაშვების უძალ მიწის ჩამოვიდა, ოქროს ფრთოსანი რაში გაუშვა და თვითონ კი ბროლის კოშკისკენ გაემურა.

ალი გამოძვრა თავის საფარიდან და შეუმჩნევ-

ლად გაჭევა საოცარ მხედარს, რომელიც კოშკში შესვლის უმაღლეს ტახტზე წამოწვა და დაეძინა. მაშინ ალი მხედრის რაშს დაუბრუნდა და გაცემით შეჭურებდა იმის ოქროს ფრთებს, დახუჭუჭებულ ხშირ შავ ფაფარს და გველ კუდს, რომელიც სიოს შესებისთანავე ოდნავ თრთოდა.

— მე ამას ხელიდან აღარ გაუშვებ, შესძახა ალტაცებით ალიმ, მაგრამ ცხენმა, თითქოს მიუხვდა განძახვას, შესძახა: „შენ ნუ გაჭებდავ და ნუ ეცდები ჩემს დაჭერას, სჯობს მომიხმინე რასაც გეტყვი. შენ გაგიმხელ საიდუმლოს ჩემი მხედრისას, რომელიც დედოფალი გიულიზარია. ის განთქმულია თავისი სიმშვენიერით, სიმარდით და უშიშრობით. თავის სიცოცხლეში მრავლად დასოცა მეფეთა წულნი, რომელნიც ეკებდენ იმის ტრფიალს და გადასწევითა, რომ გაჭევაბა ცოლად მხოლოდ იმ ვაჟკაცს, რომელიც დასძლევს იმას თავისი დონით. ესლა იმას სძინავს. წადი კოშკში, შეჭკარ, შებოჭე და ისე აკოცე. ის მაშინვე გამოიდგომებს, დაგიწეებს ხეწინას, რომ განათავისუფლო, მაგრამ არ დასთანხმდე, მანამ არ შემოგვიცოს ჩემის სახელით, რომ ქმრათ შეგიერთავს.“

მადლობა უთხრა თავის ახალ მეგობარს ალიმ და გაეშურა მშვენიერი სადგომისაკენ.

ალი ოთახში შევიდა და დაინახა მხეთუნანხავი. კინაღამ შეჭვივირა ალტაცებით, მაგრამ მოაკონდა ახალი მეგობრის დარიგება; ქალი შეჭკრა, მერე აკოცა.

გამოდვიძების უმაღლესი გიულიზარი შეეძინა ემა-
 წვილს. ხელი გამისხნო, მაგრამ ის მაგრად იდგა
 და მანამ არ განთავისუფლა მინამ ქალმა ცოლობა-
 ზე არ შეჭყიდვა რაშის სახელით.

ბედნიერათ იწვეს ცხოვრება ალიმ და გიული-
 ზარმა.—აღსავსე იუვენ ბუნებით მოძღვნილი სიმ-
 დიდრით. ალის უეკარდა ნადირობა, მაგრამ გიული-
 ზარს თავს ვერ ანებებდა, ძალა არ ჰქონდა ერთი
 დღითაც განშორებოდა. მაშინ ცოლმა ჭაბუკს აჩუქა
 თეთრი ვაშლი, რომელსედაც მშვენიერათ იყო ქალის
 სურათი ამოჭრილი.

ალი უოგელთვის თან ატარებდა ამ სურათს და
 საშინელი იყო იმის მწუხარება, როდესაც ერთხელ
 ცხენის გაჭენების დროს, ვაშლი გავარდა და მჩქეუა-
 რე მდინარემ სწრაფად წაიღო. შეწუხებული დაბრუნ-
 და ალი სახლში, მაგრამ გიულიზარს არა უთხრა რა.

ვაშლი კი მდინარემ მესობელ მეფის ტბაში შე-
 აცურა. მეფემ შენიშნა, ამოდებისა და რომ დაინახა
 ვაშლზე სურათი გადაიჩინა. და მსწრაფლ მოიხმო
 თვისი ამაღა:

— ჩემ ხელთ არის ვაშლი, რომელსედაც ამოჭ-
 რილია მშვენიერი მეფე. ვინც იმას მიპოვნის და აქ
 მომიყვანს, ნახევარ სამეფოს იმას დაუთმობ. გამო-
 უცხადეთ ჩემ ქვეშედრომებს.

ბევრი გამოჩნდნ ნახევარ სამეფოს დახატრო-
 ნების მსურველები, მაგრამ ვერაფერ აღასრულა მეფის

სურვილი. ერთ დღეს მივიდა ვიღაც მოხუცი დედა-ბერი და გაჭყვა მდინარეს იმ მხარისაკენ, საიდანაც ვაშლი მოცურდა მეფის აუზში.

დიდ ხანს იარა, თუ ცოტა ხანს ალაჭმა უწეის!

— ბოლოს მიაღვა ბროლის კოშკს, საიდანაც ალი ის ის იყო სანადიროთ წასვლას ემზადებოდა და გიულიხარი კარში გამოჭყვა გასაცლიებლად. ბებერმა იცნო ვაშლზე ამოჭრილი მშვენიერება. დაბლათ დაუკრა თავი მეფე-დედოფალს და შეევედრა ბინა მიეცათ მაშვრალისათვის.

ალი სისარულით დასთანხმდა მასწინძლობასე და უხაროდა კიდევ, რომ იმის მისვლამდე ძვირფასი მეუღლე გიულიხარი გაერთობოდა სტუმრის ბასსში.

ნადირობიდან დაბრუნებულმა ალიმ მოხუცი დედა-კაცი სუფრასე მიიწვია და მოხუცსაც სწორედ ეს ენატრებოდა. იმან ღვინოში ჩაყარა დასამინებელი რაღაცა ფუნჯილი. მის დალევის შემდეგ მეფე-დედოფალს ერთბაშათ ძილი მიეცათ. მაშინ კუდიანმა დედაკაცმა ხელი დაავლო მშვენიერ გიულიხარს, გაიტაცა მდინარის ჰიზას და იქ მდგომ ნავში ჩასდო. ხელი ჰკერა ნავს და ძვირფასის მონატაცით გასცურა. მდინარემ იმავე კსით, რომლითაც ქალის სურათიანი ვაშლი ჩაიტანა მესობელ მეფის ტბაში და გააკვირა იმისი მნახველი, ახლან თავის ტალღებით გააქანა თვით ნამდვილი მხეთ უნახავი მშვენიერი გიულიხარი. ბებერმა ქალი გამოაღვიძა და თვითონ

მეფესთან გაიქცა სამახ-რობლოთ. აღტაცებული მეფე ბაღში წავიდა და დაინახა ამ დროს ტბიდან ამოსული, ეშხით სავსე და დილის ცისკრით განათებული მშვენიერება. დაბლა თავი დაუკრა მეფემ კასაოცარ ქმნილებას და სთხოვა იმის სიეგარული და მეგობრობა. შემდეგ ბრძანება გასცა მოემზადებინათ დედოფლის საუკეთესო დარბაზები და კუდიანი დედაკაცისთვის ჯილდოთ მიეცათ სამეფოს ნახევარი ნაწილი.

აღის კი ეძინა ორი დღე და ღამე, როცა გაიღვიძა, ეგელაფერს მისვდა. მაშინვე მოისმო ფრთოსანი რაში, მოაჯდა მას და გაუდგა იმ სამეფოს გზას, სადაც დატყვევებული იყო იმისი მშვენიერთ გიულიზარი.

გიულიზარიც მისვდა, რაშიაც იყო საქმე, თავი მოიკატუნა და თანსმობა უთხრა მეფეს ცოლობაზე.

ამ დროს ალი უკვე ამ სამეფოს ქალაქში იყო. იმან რაში გაუშვა და გამობრო მხოლოთ ფაფარის ბეწვი. თვითონ კი დასახლდა ერთ კეთილბებერ ქალის სახლში და იქ შეიტყო, რომ აქაური მეფე საქორწილოთ ემზადებოდა და სარძლოთ იყო გამზადებული ამისი სატრფო გიულიზარი. ალი წავიდა სასახლისაკენ იმ იმედით, რომ დაენახა სადმე თავისი ცოლი. მართლაც, გიულიზარი ფანჯარაში იჯდა და გაჭყურებდა გზას, საიდანაც უთუოთ უნდა მოსულიყო იმისი დასახსნელათ მისი ქმარი. და მართლაც, მალე დაინახა აქეთ წამოსული ალი და ანიშ-

ნა მას, რომ სვალ უთუოთ ისიც დასწრობოდა მეფის ქორწილს. ამ მხრის ჩვეულება იყო, რომ დედოფალი უნდა ჩარეულიყო წვეულთა შორის გამართულ ჯიშითობაში, მხოლოდ საჯდომათ ქალს უნდა ამოერჩია საუკეთესო მერანი რომელიმე სტუმრისა.

მთელი ღამე არ სძინებია ალის. დილა აღრიან მადლობა უთხრა კეთილ მოსუცს მასწინძლობისთვის და გავიდა ქალაქ გარედ. იქ ცეცხლი მოუკიდა რაშის ფაფრის ოქროს ბეწვს. იმავე წამს გაჩნდა ალის წინ იმისი ოქროს ფრთოსანი.

მეფის კარს იკრიფებოდენ წვეული რაზმები: მეფენი და დედოფალნი, თავადნი და წარჩინებულნი, გამოჩენილი მოჯირითენი. ესენი ეგელანი კარს უვლიდენ, შეჭხაროდენ თავიანთ რაშებს, შეკმასულებს ძვირფასის რანტებით და მოუთმენლად მოელოდენ დედოფლის გამოსვლას. თითო-თითოდ ეგელა მათგანი იმედობდა, რომ გიულიხარი ამოიჩევიდა იმის ბედაურს. ალი სულ ბოლოს მიიჭრა თავისი ფრთოსანი რაშით და რიგში ჩადგა სსვა სტუმართ შორის. აი მოისმა სასინარულო ყიჟინა და გამოჩნდენ მეფე-დედოფალი, რომელნიც არაბულ მერნებსე ისხადენ, ძვირფასის თვალმარგალიტით შეკაზმულებსე. მეფე ღმობიერათ ესალმებოდა ძვირფასს სტუმრებს, რომელნიც ჩამწკრივდენ გაშლილ მინდორსე და ცალის ხელით ძლივს იმაგრებდენ თავიანთ რაშებს, რომელთა შორის გიულიხარს უნდა აერჩია თავისი საჯირითო.

მეფე-დედოფალი ჩამოხტენ. მეფე შევიდა ამ დღისთვის საგანგებოთ მომზადებულ ვარდ-ევავილებით შემკულ ფანჩატურში; დედოფალი კი მარტოთ მარტო გაემკსავრა ცხენოსანთა შორის მერანის ასარჩევათ. ის ეველასთან მიდიოდა ტკბილის სალამით და ათვალელებდა მერანს. მხედარნი დედა-მიწამდის თავ-დაკვრით უხვდებოდენ მშვენიერ ასულს, რომელიც ერთი მხედრიდან გადადიოდა მეორესთან. გიულიზარმა დიდი ხანია შენიშნა მათ შორის თავისი სატრფო—ალი, მაგრამ არაფრით არ განაცხადა თავისი სიხარული და აი ჯერი მიდგა იმასთან მისვლისაჲ. ამ დროს ალი უცებ ჩამოხტა თავის რაშიდან, დასწვდა მშვენიერს და თავლის დასამხამებაჲდე გაჰკურცხლა. ჰეარში გაჰქრა თავისი ფრთოსანით.

სახტად დარჩენ წვეულთ რაზმები, მხოლოთ მეფემ მკაცრად შესძახა: „დაიჭით, დაიჭით, მაგრამ ბედნიერი ალი სატრფოთი აღარსად სჩანდა და მეფე დარჩა ზირ დაღებული და ნახევარ სამეფო წართმეული.

ოქროს ფრთოსანმა ალი მეუღლითურთ ახლა მიიევანა ალის ძველ სამშობლოში და იქ გამეფდა ალი. ბედნიერი თავისი ძვირფასი გიულიზარით, რომელთანაც სიკვდილამდე ბედნიერათ სცხოვრობდა და ორ შეერთებულ სასელმწიფოს ბედნიერათ მფლობელობდა და ეველა მათ ბედნიერებას შენატროდა.

(თარგმანი)

ეკ. ვაბაშვილი.

კოჭო და მისი ამხანაგები.

როგორა ცხოვრობდა
ერთი ძუ მკელი.

ტყეში ერთი ასალგანზრდა ძუ მკელი ცხოვრობდა. ის ღონიერი და დიდი იყო. სძირი ბალანი უვითელი ფერისა ჭქონდა, შიგა და შიგ შავი ფერი ერია. თვალები ცოტა მოელაძე, ჭკვიანი. უურები მადლა აცქვეტილი, თითქოს უურისაგდებლათ. კუდი ძირს დაშვებული—მსხვილი და ბანჯდულიანი. ძუ მკელს ფეხები ღონიერი ჭქონდა. მგლის სთვის მეტათ საჭიროა მაგარი ფეხები, რომ მონადირეს თავი ადვილათ დაადწიოს. ნათქვამია: მკელს ძარდი ფეხები ასაზრდოებსო. ღონიერი ფეხები რომ არა ჭქონდეს, ვერც ხეირიანათ იცხოვრებს ქვეყანასუ. მას კიდევ მაგარი, წვეტიანი კბილები აქვს და ძარდ ფეხებზე ნაკლებათ არ უწევს საჩკებლობას. ძუ—მგლის საშინელ კბილებს შეუძლია ერთი კბილის მიკარებით ძროხას გააოგლიჯოს მთელი ცური. რაც უნდა მაგარი ძვალი შესვდეს—წამს გადაღრღნის.

იმ ტყეში, სადაც ეს ძუ მკელი ცხოვრობდა სხვა და სხვა ხეები იდგა: შიგ ფიჭვიც იდგა, არყის ხეებიც, ვერხვიც, მუსაც და სხვა და სხვა ბუჩქნარიც: თხილი, ცირცელი და თხის ფხელი. ამისთანა ტყეში მხეცი ადვილათ იმალებოდა ხოლმე, მაგრამ საქმე ის იყო, რომ ეს ტყე ჰატარა იყო და მის იქით კი ველ-მინდორი იყო გადაჭიმული. გარშემო უვლიდა

კზა და ხალხის სმაურობა ამინებდა მუ მკელს.

საფხულობით მუ მკელი მარტო ცხოვრობდა. დღითი ეძინა სადმე ბუჩქებში, ან ხევში, ან სადმე ორმოში—ოღონდ მიძალული. ღამე კი გამოდიოდა სანადიროთ. საფხულში სასწდოს შოვნა ადვილია. კურდღელს ბევრი ბაჭიები ჭეჯანდა. ტეისა და ჭაობების ფრინველებს ბევრი ბარტეები გამოეჩეკათ. საზოგადოთ მუ მკელი არაფერს იწუნებს, რაც კი მოხვდება, ეველბაფერს სჭამს: კურდღელს, ფრინველის ბარტეს, თაგუს, ბაუაეს. მის წვეტიან კბილებს არაფერი არ გადურჩება.

მუ მკელმა კარგათ იცოდა, რომ საფხულში, სიცხის დროს, ჭრილობა ძალიან საშიშია. შესაძლოა ჭრილობასე ბუხი დაჯდეს, ის დაჭერის კვერცხებს, გაჩხდება ჭიები, დაიწეებენ ფუთფუთს და, რა თქმა უნდა, უსიამოვნობას აგრძნობინებს ამას. ზოგჯერ თვითონ ბუხი თავისი თათებით საწამლავს მოიტანს. სისხლი მოიწამლება და ამას სიკვდილი მოსდევს. ამიტომ ის ძალიან ფრთხილათ არის ხოლმე, იძალდება ტყეში, ხევში, ხშირ, ძალაღ ბალახში და ადამიანებს თვალთ არ ეჩვენება. მშიშარაც კი გახდება, სმაურობას გაიგებს, ეურებს აცქევეტავს, და მოჭკურცხლავს.

ერთხელ საღამო ჟამს ის ხევიდან ამოვიდა, კარგა ხანი იყო წყალი არ დაელია და მოინდომა წყაროსთან მისვლა. ცხელოდა, ბუდი იდგა, მკელი მი-

დიოდა ხასა ღია, ენა გამოგდებული, დორბლები გადმოსდიოდა, თითქოს დიდი მანძილი გაეკლოს. მკლებს ძაღლებივით სიწბილის დრწს ენა გამოგდებული აქვთ, მეტადრე, როდესაც ძალიან ცხელა.

ის ბუჩქებ და ბუჩქებ შორის მიდიოდა, ჩუმათ აბიჯებდა, რომ მისი ფეხის ხმა არავის გაეგო. ძაღლებს და მკლებს არ შეუძლიანთ კატებსავეთ მიწარვით მისვლა. მუ მკელი ფრთხილათ და მარჯვეთ მიდიოდა. სრულებით არ ისმოდა მისი ფეხის ხმა.

ასე გავიდა შუა ტეეში რომ მინდორი იყო და მის განაწირას შედგა. ბუჩქებიდან გამოჰყო თავი და დაიწყო თვალიერება, საშიში ხომ არა მოეღის რა. უცბათ იწყო ეურის გდება. მინდორში რაღაც არა ჩვეულებრივი სდებოდა.

მინდორი მთლათ მარწევით იყო მოფენილი. ერთ ადგილას ფაღასებში მარწევით სავსე კალათა იდგა, კვერდით ფაღასებში გასვეული რაღაც იდო. მკელმა მოუსვენრათ ჰაერს უსუნა. მას ძალიან კარგი ენოსვა ჰქონდა და მაშინვე იგრძნო ის სუნი, რაც სოფელთან ახლოს სუნსა გრძნობს ხოლმე, ესე იგი ადამიანის სუნს. ამ სუნს მკელი არ იტანდა, არ იცოდა კი რატომ, მხოლოთ შიშს აგრძნობინებდა. მკელი ადამიანის მტერია, მაგრამ ადამიანიც ხომ მკელს სამკვდროთაც არ დაინდობს.

მკელი ამას გრძნობდა. თავი ძაღლს აწია. უნდოდა დაეძმუვლა, მაგრამ სიფრთხილემ შეაყენა. რომ

დაიდმუკლოს, შეაძინევენ. ვერც გაბრუნდა, ცნობის მოუვარეობამ შეაყენა. უნდოდა შეეტეო რა არის იმ ზატარა შეკრულში, რომელსაც ადამიანის სუნი უდის.

მკელი ჩუმათ მიეპარა. მინდორზე არავინა ჩნდა. ბაღასი კი გათელილი იყო. კვალნი ეტეობოდა. ამა-საც ადამიანის სუნი სდიოდა. მკელმა შეატეო, რომ სულ ახალს ნაფესური იყო. შეკრულს მიუახლოვდა. შიგ რაღაც ცოცხალი იყო, სუნთქავდა ინძრეოდა. მკელმა იფიქრა,—მოდრი მოვიტაცებ და შევჭამო... სომ ისეთი ზატარაა, კურდღელზე დიდი არ იქნება, არც იმაზე ღონიერი, რომ მეწინააღმდეგოს. ამ დროს ტეის განაპირიდან მოისმა ვიერილი, მკელმა თავი მადლა ასწია. ზირდაპირ მისკენ მორბოდა შვიდი წლის ბიჭი ჯოხით, ვიერილით. მკელმა ნახა მოგერებული ჯოხი და ბუჩქებში მიიმალა. მას შეეძინდა ზატარა ბიჭისა, რომელიც, ზატარა ბავშვის საშველათ მორბოდა. ზამთარი რომ ეოფილიყო, როდესაც დავლა ძნელი საშოვნელია, მკელი მშიერი სოლმე... ეს გულადი ბავში ასე ადვილათ ვერ გადურჩებოდა. თვითონაც და მისი ზაწაწა მძაც მუკლის საკბილოთ გასდებოდენ. მაგრამ საფხულში კი გამძღარი მკელი უმაწვილს მოსცილდა, მის ვიერილზე შესამლო იყო ხალხი მოსულიყო.

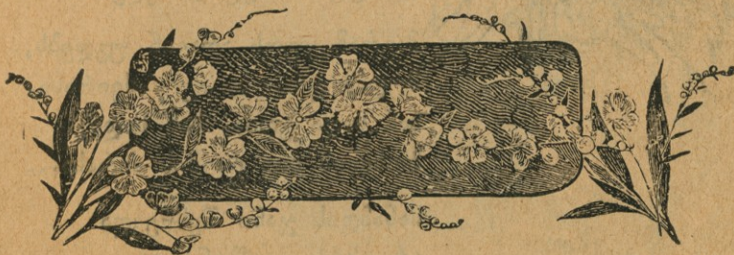
გავიდა ცხელი საფხული, მერე რანაირი ნოეიერი! ტეე კატიტკლდა, მინდვრები დაცარიელდა. მწეემსებს სამწეესოთ აღარ გამოჭეავდათ საქონელი და. მკელი ვეღარ ჩაიგდებდა ვერც ბატკანს და ვერც სბოს

კურდღლებიც მოიხარდნენ, ფეს მარდნი და ფრთხილ-
 ნი გახდნენ. ბარტყები მოხრდილ ფრინველებათ იქ-
 ცენ და თბილ ქვეყნებში გაემკსავრნენ. მინდვრის თა-
 ვებმა მარცვალთი შეხიდეს თავიანთ სოროებში და
 სასამთროთ მოეწევენ. გომფაშები და ბაყაყები ზამ-
 თრის გასატარებლათ ქვეშ ქვეშ და შლამში შეძვრნენ.
 დაცარიელდა ტეე და ველი. გაუჭირდა მგელს სახ-
 რდოს შოვნა. გახდა, მუცელი დაუცარიელდა და და-
 იწეო სოფელ სოფელ ტანტალი. იქნება მშიერს და-
 ვლას ჩაეგდო.

ზოგჯერ უნოსვა მიაგნებინებდა რაიმე ლექს—
 ცხენისას, ძაღლისას ან სხვა ცხოველისას. მუ მგლი-
 სთვის ეს სწორეთ დღესასწაული იყო. სწრაფათ მი-
 ვარდებოდა ლექს, გაჭყანტავდა ძაღლებს და ისე
 მიაძებოდა, რომ ფხის განძრევაც კი ეძნელებოდა.
 ამის შემდეგ სამი დღეც რომ არაფერი ეჭამა—არა-
 უშავდა რა. მაგრამ ამისთანა ბედი იშვიანათ შესვ-
 რებოდა.

(დასასრული შემდეგ)

ან. წერეთელი.

თოლია.

აბერდა ძაღლი თოლია,
დაუფუსფუსდა კბილები,
გამხმარი ძვლების სახრავათ
ვერას შევლიან ღრძილები.

ყეფითაც უძღურად ჰყეფავს,
ავკაცობს, ბრაზიანდება;
ტანზედაც ქეცი ეყრება
და უფრო მეტად ავდება.

მაგრამ ყურს არავინ უგდებს,
მუდამ ღრძოს, პურა-ძვირასა,
ხან სადა გდია, ხან სადა,
ბოსლის თუ ღობის ძირასა...

სანამდის ჯანი შესწევდა
არაფერს დაიწუნებდა,
საწუწკარს რასაც ნახავდა,
ყველას კბილს უწკაპუნებდა.

წყეულსა, შეჩვენებულსა
 თვალებიც ჰქონდა ქურდული,
 თუ აიღებდა ლეშის სუნს
 მიჰქროდა, როგორც შურდული.

და მის გარშემო თვალ-ხარბი
 ციბრუტივითა ბრუნავდა,
 სხვას არას უწილადებდა
 მარტო თავისთვის ზრუნავდა...

მტერს და მოყვარეს თოლია
 სულ ლაქუციითა ყეფავდა,
 მათგან გადაყრილ ლუკმებსა
 ერთნაირათა თქვლევავდა.

ეხლა-კი აღარც ერთი სჩანს,
 აღარც მეორე თვალითა,
 სულს და გულს ისურვილებს
 გუბეთ ნადგომი წყალითა.

ლილა წაუხდა ორპირსა,
 უსმელ-უქმელათ მთვრალია;
 თოლიას ეგეთი ყოფა
 უგვანო ჯიშის ბრალია!..

შიო მღვიმელი.

ნაკოვარა.

სელმა ლაგერლევის მოთხრობა.

სე გაიარა ორმა, სამმა წელიწადმა. ერთხელ, შუადღისას, გლეხის ცოლი მარტო იჯდა ოთახში და პატარას ტანსაცმელს აკერებდა.

— ვაი ჩემი ბრალი!—ჰტიკრობდა ის.—ერთი ბედნიერი დღეც არა აქვს მას, ვინც სხვის შვილზე ზრუნავს!

ის დაულაღვათ ჰკერავდა და და ჰკერავდა, მაგრამ დასაკერი იმდენი იყო, და ისე ძნელი, რომ თვალეებზე, უნებლიეთ, ცრემლები ერეოდა.

— რა განსხვავებაა!—ამოიოხრა მან.—მე კარგათ მახსოვს, რომ, როცა ჩემი ბიჭიკოს ტანსაცმელს ვაკერებდი, არაოდეს არ მეძნელებოდა ეს!

და ქალი ისევ კერვას შეუდგა.

— ნამეტანი მიკირს საქმე ამ ნაპოვარასთან!—განაგრძო მან ფიქრი, როცა კიდევ ახალი დასაკერი ნახა.—ყველაფერს ის აჯობებდა, რომ ტყეში შორს სადმე წავიყვანდე, ისე შორს, რომ სახლში ვეღარ მოაგნებდეს, და იქ მარტო მივატოვებდე.

და ქალმა განაგრძო კერვა.

— მაგრამ უამისოთაც ადვილია ნაპოვარას თავიდან მოშორება.—გაიფიქრა მან ერთ წამს შემდეგ.—საკმარისია უყურადღებოთ დაეტოვო—და უსათუოთ ან ჭაში დაიხრჩობა, ან ცეცხლში დაიწვება, ან ძაღლი დაკბენს, ან ცხენი დიწიხლავს, ან რომელიმე ჩვენი მუშა მოკლავს. ეჰ, მისი თავიდან მოშორება ძნელი არ არის! მეტი ეშმაკია, და ისე საძაგელი, რომ ყველას ძულს. სულ ჩემთან რომ არ იყოს, დარწმუნებული ვარ ვინმე დიდი ხანია გამოათხოვებდა წუთისოფელს!

ქალი მიუახლოვდა ბავშვს, რომელსაც კუთხეში ეძინა, და სევდით დააჩერდა მას. ნაპოვარა გაზრდილიყო და ახლა კიდევ უარესი იყო, ვიდრე პატარაობისას. პირის კანი მიხაკის ფერი ჰქონდა, ტუჩები სქელი, გასივებული, წარბები აბურძღნული, თმა გაჩეჩილი.

— შენი ტანისამოსის დაკერება და შენი მოვლა კიდევ რაა, შენგან რომ სხვა, უფრო მძიმე ჯავრი არ მაწვეს!— ჰფიქრობდა ქალი.— რამდენს ვითმენ და ვიტან შენი, უშნო კუდიანის შვილის გულისთვის! ქმარს შევძულდი, მუშებს ვეზიზღები, მოსამსახურეები დამცინიან, მეზობლები მკიცხავენ, ძაღლი მიღრენს, კატა მიჩხავის, და ყველა ამაში შენ ხარ დამნაშავე!

ქალმა ღრმით ამოიოხრა.

— მაგრამ, ადამიანებს და მხეცებს, რომ ვძულვარ, ესეც არ არის ყველაფერზე უფრო მწარე!— დაფიქრებით განაგრძობდა მან.— ყველაზე უმწარესი ის არის, რომ შენ რომ გიყურებ, სულ უფრო და უფრო ვნადვლობ ჩემ საკუთარ შვილზე. ოჰ, ჩემო ბიჭიკო, ჩემო საყვარელო, ოქროს თმიანო ბიჭიკო, სად ხარ ახლა, რას შვებები? გძინავს შენც, კუდიანისას, ხმელ ფოთლებზე და ხავსზე?

ოთახის კარი გაიღო და ქალი ისევ თავის საკერავს მიუჯდა. ოთახში გლეხი შემოვიდა. მას სახე უდიმოდა და ცოლს ისეთი აღერსით მიმართა, როგორითაც დიდი ხანი იყო აღარ დალაპარაკებოდა.

— დღეს ბაზრობაა მეზობელ სოფელში, — უთხრა მან, მოდი, წავიდეთ!

— დიდი სიამოვნებით! — მხიარულათ მიუგო ცოლმა.

— მაშ ჩაიცვი! — დააჩქარა ქმარმა. — ფეხით უნდა წავიდეთ, ყველა ცხენები სამუშაოზეა. მაგრამ მაინც მივასწრებთ, თუ მოკლე გზით წავალთ მთაზე.

ცოტა ხანს იქით გლეხის ცოლი, მორთული, სახლის წინ იდგა. ამ უკანასკნელ ორ-სამ წელიწადში ეს ერთაათ ერთი სასიამოვნო შემთხვევა იყო მის ცხოვრებაში, და მას სრულიად დაავიწყდა ნაპოვარა.

— მაგრამ, — უცებ გაიხსენა მან, — ვაი თუ ჩემ ქმარს უნდა სახლიდან გამიტყუოს, რომ ამ დროს რომელიმე მუშამ ბავში მოკლას.

მაშინვე შებრუნდა ოთახში და ნაპოვარა გამოიყვანა, აყვანილი.

— ნუ თუ არ შეგიძლია ეგ სახლში დატოვო? — ჰკითხა ქმარმა, მაგრამ, საკვირველია, თან იცინოდა და ალერსით უყურობდა ცოლს.

— არა, არა! — მიუგო ცოლმა. — უამისოთ წამოსვლა არ შემიძლია.

— შენი საქმეა! — დაეთანხმა ქმარი. — ძალიან კი გაგჩივრდება მაგხელა ბავშვის მთებში თრევა.

ისინი გაუდგენ გზას. გზა ძალიან ძნელი იყო. სულ მალა უნდა ასულიყვენ, მთის წვერზე, რომ იქიდან დაშვებულიყვენ მერე, მეზობელ სოფელში.

გლეხის ცოლი ისე დაიღალა, რო ფეხებს ძლივს მიათრევდა. რამდენჯერმე სცადა დაეთანხმებინა ბავში, თითონ ევლო, მაგრამ ბავში არ თანხმდებოდა. გლეხი კი სულ კმაყოფილი და ალერსიანი სახით მიდიოდა. ასეთ კარგ გუნებაზე ის არასოდეს არ ყოფილა, შვილის დაკარგვის შემდეგ.

— ახლა მე მომეცი ნაპოვარა! — უთხრა მან ბოლოს ცოლს. — მე წავიყვან ცოტაზე.

— არა, არა! — მიუგო ცოლმა. — მე არ მინდა, რომ შენ ამის გულისთვის დაიღალო.

— შენ კი არ დაიღალე? — და ქმარმა ძალით გამოართვა ბავში.

სწორეთ ამ დროს საშინელ აღმართზე მიდიოდენ, ვიწრო და სრიალა ბილიკზე, რომელიც დიდი ხრამის პირზე მიიკლაკნებოდა. ცოლი ქმარს უკან მისდევდა და უცებ შიშით გაიფიქრა. — „ფეხი რომ წაუსხლტეს აქ, ხომ დაიღუპება ბავშიო!“

— ფრთხილათ გაიარე! — დაუძახა მან ქმარს, რომელიც ჩქარი ნაბიჯით და გაუფრთხილებლათ მიდიოდა.

აქ მართლაც გლახს ფეხი წაუსხლტა და ნაპოვარა კინალამ ხრამში გადაუვარდა.

— რომ გადავარდნილიყო ახლა, ხომ სამუდამოთ გავთავისუფლდებოდით მაგისგან!— გაიფიქრა ქალმა და იმავე წამს მიხვდა, რომ მისი ქმარი სწორეთ ასე აპირებდა ბავშვის თავიდან მოშორებას.— უთუოთ გადაავდებს, ვითომ უცაბედათ!— გადაწყვიტა მან.— მე კი, ვითომ, არც კი მეცოდინება, რომ ეს განგებ ჰქნა. მოდი, მივცემ ნებას, რომ ასე მოიქცეს!

ისევ წაუსხლტა გლახს ფეხი და ისევ კინალამ ხრამში გადაუვარდა ნაპოვარა.

— მომეცი აქ ბავში, შენ უთუოთ წაიქცევი!— მივარდა ცოლი.

— ნუ გეშინია!— უპასუხა ქმარმა.— ფრთხილათ ვივლი.

— მომეცი ახლავე!— დაუყვირა ცოლმა.— ორჯერ კიდევ გადავივარდა კინალამ!

ამ დროს გლახს მესამეთაც წაუსხლტა ფეხს. მან თავის შესამაგრებლათ ხის ტოტს სტაცა ხელი, ნაპოვარა კი ხრამისკენ გადაეშვა. ქალი სულ ახლო იდგა, უკან, და თუმცა ის იყო ფიქრობდა, კარგი იქნება, რომ ამ ბავშს გადავრჩეობოდეთო, — მაინც მარდათ წაიწია წინ, სტაცა კალთაში ხელი ნაპოვარას და უვნებლათ ამოათრია ზევით. ქმარი სწრაფათ მოუბრუნდა. სახე საშინლათ გამოისცვლოდა, ახლა გამწარებული და ავი გამომეტყველება ჰქონდა.

— ჩვენი საკუთარი შვილი რომ გაგივარდა ტყეში, მაშინ რატომ არ იყავი ასე მარჯვეთ?—

ჰკითხა მან, მკაცრათ.

ცოლმა არა უპასუხა რა. ის მიწაზე იჯდა და გულ ამოსკვნით ტიროდა. ტიროდა იმაზე, რომ ქმრის დღევანდელი გულკეთილობა და აღერსი მხოლოთ, ეშმაკობა გამოდგა.

— რა გატირებს?— დაეკითხა ქმარი, ახლა უფრო ლმობიერათ.— რა დიდი უბედურება იქნებოდა, ნაპოვარა რომ დაღუპულიყო?

ცოლმა არც ახლა უპასუხა არაფერი.

— წავიდეთ ახლა, გვიანდება!— ცოტა ხანს იქით უთხრა ქმარმა.

— წავიდეთ. — დაეთანხმა ცოლი. — მაგრამ მე სულ აღარა მაქვს სურვილი ბაზრობას დავესწრო.

— აღარც მე! — გამოტყუა ქმარიც. — სახლში წავიდეთ.

და ორივე სახლისკენ გამოემართენ. გლეხი მოდიოდა და სულ იმაზე ფიქრობდა, როდემდის მოვითმენ კიდევ ყველა ამასო. თუ ამნაირათ გაგრძელდებოდა მათი ცხოვრება, ჯობდა თვით ცოლიც თავიდან მოეშორებინა. ან და ძალით გამოეგლიჯა მისთვის ნაპოვარა ხელიდან და გადაეგდო ხრამში. კიდევ გადაწყვიტა ამის ასრულება, მაგრამ სწორეთ ამ წამს ცოლმა პირდაპირ თვალეში შეხედა ისე დაკვირვებით და ისეთი სევდით, რომ მან ვეღარ შესძლო მას მკაცრათ მოქცეოდა. ისევ შეიკავა თავი და ყველაფერი უწინდელივით დარჩა.

—:—

გაიარა კიდევ ორმა წელიწადმა და ერთ ზაფხულის ღამეს გლეხის სახლს ცეცხლი გაუჩნდა. როცა იქ მყოფებს გაეღვიძათ, ოთახი და საკუქნაო სულ კვამლით იყო სავსე, სახლის თავი კი აღის წიაველ მორევს წარმოადგენდა. ცეცხლის დაქრობა ან რისიმე გადარჩენაზე ფიქრი გვიანდა იყო, მხოლოდ იმის დრო დარჩენოდათ, რომ თავის თავისთვის ეშველათ და გარეთ გამოვარდნილიყვენ.

გლეხი ეზოში გაჩერდა და წყენით დაუწვო ყურება თავის სახლს.

— ნეტავი ვიცოდე, ვინ მიქნა ეს! — წაილაპარაკა მან! — ვინ დამღუპა ასე?

— ვინ და უთუოთ ნაპოვარამ! — უპასუხა ერთმა მუშამ. ის კარგი ხანია მითი იქცევს თავს, რომ ფიჩხის ცეცხლს ანთებს ყოველგან.

— გუშინ უშველებელი გროვა აეტანა სახლის თავზე! — ჩაერია ლაპარაკში მოსამსახურე გოგო. — ის იყო, ცეცხლის წაკიდებას უპირებდა, რომ მე მოვუსწარი და დავუშალე.

— უთუოთ წუხელი წაუკიდებდა! — დაეთანხმა მუშა — დარწმუნებული იყავით, რომ ამ უბედურების მიზეზი ის არის.

— დაიწვებოდეს მანც თვითონაც შიგ! — ამოიოხრა გლეხმა. — მაშინ აღარც კი ვინანებდი ჩემ სახლს და ჩემ ქონებას!

თქვა თუ არა ეს, დანახა თავისი ცოლი, რომელსაც, ის იყო, ნაპოვარა სახლიდან გამოეთრია და ხელში ეკავა. გამწარებული გლეხი მივარდა მას, გამოგლიჯა ხელიდან ბავში, ასწია ზევით და სწრაფათ შეაგდო ისევ სახლში. ცეცხლის ალი სახურავს ზღვით ედებოდა და თანჯრებიდანაც გამოსჩანდა. ერთ წამს ქალი, შიშისაგან მთლათ გაფითრებული, უძრავათ შეაშტერდა ქმარს, მერე თავდავიწყებით შევარდა ცეცხლ-მოდებულ სახლში.

— არ ვიწუხებ, შენც რომ დაიწვებოდე მასთან ერთათ! — მიაძახა უკან ქმარმა.

მაგრამ ქალი ისევ გამოვარდა და ბავშიც ისევ გამოათრია. ხელები მთლათ დარუჯოდა, თმა შეტრუსოდა. ის მიუახლოვდა ქას, ჩააქრო ნაპერწკლები, რომელიც მის ტანისამოსზე ღვიოდენ და ჩაჯდა იქვე, უღონოთ. ნაპოვარაც კალთაში ჩაიწვინა. ბავშმა მალე თვლემბა დაიწყო, ქალი კი იჯდა, უძრავათ, და დაფიქრებით გამოიყურებოდა თავისი ნაღვლიანი, სევდიანი თვალებით. სოფლელები გარბოდენ და გამორბოდენ, ცეცხლის ჩაქრობას ცდილობდენ, მას კი არავინ არ ელაპარაკებოდა, ყურადღებასაც არავინ აქცევდა, კიდევც ერიდებოდე, თითქო ყველაში ის ახლა რაღაც ზიზღს და სიძულვილს იწვევდა.

განთიადზე, როცა, როგორც იქნა, ცეცხლი ჩააქრეს, გლეხი თავის ცოლს მიუახლოვდა.

— მე აღარ შემიძლია ამის ატანა! — უთხრა მან. — აღარ შემიძლია ნაპოვარასთან ცხოვრება. მივდივარ აქედან, სამუდამოთ. წავალ და აღარასოდეს აღარ დავბრუნდები.

ცოლი შეკრთა და წამოიწია, თითქოს უნდოდა ქმარს უკან გაჰყოლოდა. მაგრამ კალთაში ბავში უწვა, ვერ შესძლო მისი გადმოგდება, და ისევ მწუხარეთ ჩაჯდა იქვე, ქასთან.

გლეხი ტყიან მთისკენ გაემართა. შევიდა თუ არა ტყეში, წინ პატარა ვაფი შემოხვდა, წვრილი და წერწეტა, როგორც ახალგაზრდა ალვის ხე. სახე ნაზი და მშვენიერი ჰქონდა, ოქროს ფერი თმა — აბრეშუმივით წმინდა და ხუჭუჭა, თვალები — ნათელი და ლურჯი, როგორც ცა.

— აი, ასეთი იქნებოდა ახლა ჩემი შვილი, რომ არ დამ-
 კარგოდა! — ამოიოხრა გლახმა. — აი, როგორი მემკვიდრე მე-
 ყოლებოდა! აბა იმ გაჩეჩილ შავ მხეცს კი არ ემგვანებოდა,
 ცოლმა რომ სახლში მომიყვანა!

პატარა ვაჟმა შეხედა გლახს და გაუღიმა.

— გამარჯობა! — მიესალმა გლახი. — სად მიდიხარ?

— გაგიმარჯოს! — მიესალმა ბავშვიც. — თუ მიხვდი ვინცა
 ვარ, ისიც უნდა იცოდეს, სად მივდივარ.

გლახი მთლათ გაფითრდა.

— ჩემი ვაჟი რომ კუდიანისას არ იყოს, ვიტყოდი, რომ
 შენ ისა ხარ.

— გამოიცანი, მამა! — გაიცინა ბავშვა. — და მაშ უნდა
 იცოდეს, რომ დედასთან მიეჩქარები.

— დედასთან ნუ მიეჩქარები! — მიუგო გლახმა. — ის შენ
 არც კი გკოტხულობს. მას არაფერ არ უყვარს უშნო, საძაგე-
 ლი ნაპოვარას შეტი.

— აგრე გგონია, მამა? — ჰკითხა ბავშვა და დაკვირვებით
 შეხედა მამას თვალებში. — მაშ კარგი, შენთან დავრჩები. გლ-
 ხი ისე გახარებული იყო შვილის პოვნით, რომ თვალები
 სულ ცრემლებით ევსებოდა.

— ჰო, დარჩი ჩემთან! — წამოიძახა მან, აიყვანა ბავშვი,
 მაგრათ ჩაიკრა გულში და ისე განაგრძო გზა.

რამდენიმე ნაბიჯი რომ გადადგა. პატარა ვაჟმა უთხრა:

— კარგია რომ ისე არ მიგყევარ, როგორც ნაპოვარა
 მიგყავდა!

— რას ამბობ? — გაკვირვებით ჰკითხა გლახმა.

— მაშინ კუდიანი ქალი ხრამის მეორე კიდეზე აღიოდა,
 მე აყვანილი მივყავდი, და როცა შენ ფეხი წაგისხლტებოდა,
 ისიც წაიფორხილებდა ხოლმე.

— როგორ, მეორე ნაბიჯზე მოდიოდით! — გაბნევით
 თქვა გლახმა და უცებ ჩაფიქრდა.

— არასოდეს არ შემშინებია ისე ჩემ სიცოცხლეში! —
 განაგრძო ბავშვა. — შენ რომ ნაპოვარა გადაგდეს, კუდიანსაც
 უნდოდა ჩემი გადაგდება, დედას რომ ისე მარჯვეთ არ გა-

დაერჩინა ნაპოვარა, მეც დავიღუპებოდი იმ დღეს.

გლენმა ნაბიჯს უკლო და შვილს ნელი ხმით თხოვა:

— მომიყევი, როგორ ცხოვრობდი კუდიანისას.

— ხან-და-ხან ძალიან გლახათ!— მიუგო ბავშმა.— მაგრამ როცა დედა ნაპოვარას ეფერებოდა, კუდიანიც შეაღერებოდა მე.

— იქნება გცემდა კიდევ კუდიანი?

— მხოლოდ მაშინ, როცა შენ ნაპოვარას სცემდი.

— რას გაქმევდა?

— პურს და კარაქს, როცა დედა ნაპოვარას ობობიებს და თავებს აძლევდა. მაგრამ როცა შენ მას ყველს ან ხორცს აძალებდი, კუდიანი მე გველებს და ბაყაყებს მაწოდებდა. პირველათ კინაღამ შიმშილით მოგვედი. დედას რომ მაშინ ნაპოვარა არ შებრალებოდა, მე ახლა ცოცხალი აღარ ვიქნებოდი.

ამ სიტყვების გაგონებაზე გლენი სწრაფათ გამობრუნდა და გაეშურა ხევისკენ, სადაც მისი სამოსახლო იყო.

— არ ვიცი რატომ მაგრამ რაღაცა კვამლის სუნი გიდის! უცებ უთხრა მან შვილს.— თმაც თითქო შეტრუსული გაქვს.

— რა გასაკვირველია?— მიუგო ბავშმა.— წუხელი რომ შენ ნაპოვარა ცეცხლ-მოდებულ სახლში შეაგდე, მეც ბუხარში შემაგლო კუდიანმა. და დედას რომ ნაპოვარა არ ეხსნა, მეც უსათუოთ დავიწვებოდი.

ახლა გლენი კი არ მიდიოდა, პირ-და-პირ მიბოდა შინისაკენ, თავის ცოლთან. მაგრამ უეცრათ შეჩერდა.

— მაშ როგორ გამოგიშვა ახლა კუდიანმა?— ჰკითხა მან შვილს.

— როცა დედამ, ნაპოვარას გულისთვის, უარი თქვა იმაზე, რაც მისთვის ყველაფერზე ძვირფასი იყო, კუდიანს ჩემზე ძალა დაეკარგა, და მე წამოვედი.— აუხსნა ბავშმა.

გლენის ცოლი ისევ იმ ადგილას იჯდა, ქასთან. ის თითქო გაქვავებულიყო, განძრევაც აღარ შეეძლო, ვერც კი ნიშნავდა, რა ხდებოდა მის გარშემო. მაგრა უცებ მან ქმარის ხმა გაიგონა. ქმარი შორიდან უძახოდა. მისმა გულმა

ისევ დაიწყო ძგერა, და სიცოცხლემ ხელ-ახლავ იფეთქა მას-ში. მან თვალები გაახილა და იქით აქეთ მიმოიხედა, თითქო ეს არის გაიღვიძარა. ნათელი დღე იყო, მზე ამოსულიყო, ფრინველები ჭიკჭიკობდნენ, და ქალს გაუგებრათ მოეჩვენა, როგორ შეიძლება ასეთ მშვენიერ დილას ასე იტანჯებოდეს ადამიანიო. ამ დროს მან დაინახა ნამწვი ჯირკები იმ ადგილას, სადაც უწინ სახლი იყო, სოფლებები გაშავებული ხელებით, დარუჯული ტანისამოსით, და თავში გაუფლვა, მხოლოდ მისთვის გამოვერკვიე, რომ კიდევ უფრო უბედური ვიყო, ვიდრე უწინო. მაგრამ ამასთანავე მას რაღაც იღუმალის გრძნობა ეუბნებოდა, ამ ტანჯვას მალე ბოლო მოედებო. აქ ქალმა ნაპოვარას მოხედა, მაგრამ ნაპოვარა მის კალთაში აღარ იყო. უწინ ის წამოხტებოდა და მაშინვე გაიქცეოდა მის საძებნელათ, ახლა კი სულაც არ შეწუხებულა მისი გაქრობით. ამ დროს ხელ-ახლავ მოესმა, რომ ქმარი უძახოდა. ის ტყიდან გამოდიოდა. ყველა სოფლებები მისკენ გაეშურენ, გარს შემოეხვიენ, რაღაცას ლაპარაკობდნენ, ხელებს აქნევდნენ. ცოლი მას ჯერ ვერ ხედავდა, მხოლოდ ესმოდა მისი აღტაცებული ძახილი.—„დედა, დედა, მოდი ნახე, მოდი, შეხედეო!“—და გრძნობდა, რომ ეს ძახილი რაღაც დიდ სიხარულს, დიდ ბედნიერებას აცნობებდა. მაგრამ მაინც ადგილიდან არ იძროდა, ვერ ბედავდა ქმრის შესახვედრათ წასვლას. ბოლოს მთელი ჯგუფი მიუახლოვდა ქალს. გლეხი გამოშორდა სხვებს, მივიდა მასთან და კალთაში მშვენიერი, ოქროს თმიანი პატარა ვაჟი ჩაუგორა.

— აი ჩვენი შვილი!—უთხრა მან აკანკალებული ხმით. —ეს დაგვიბრუნდა! და დაგვიბრუნდა მხოლოდ შენი წყალობით!

ელ. დემოლონ—წერეთელი.

ლტოლვილები

სმალეთმა საქართველოს ომი გამო-
უცხადა და ზღვის პირის ქალაქს
ბათუმს სამხრივ ოსმალთა ჯარი შე-
მოერთყა.

გაისმა ზარბაზნების გრიალი და ათასობით ყუმბარა გა-
დადიოდ-გადმოდიოდა მშვენიერი ქალაქის თავზე. ინგრეოდა
და მიწასთან სწორდებოდა კეკლუცათ ნაგები შენობანი და
შიშით თავზარ დაცემული მცხოვრებნი საშინელს სასოწარ-
კვეთილებას ეძლეოდენ. მათ სასოწარკვეთილებას აათკეცებ-
და ქალაქში გავრცელებული ქორები: ოსმალთა ჯარის კა-
ცები დედაკაცებს იტაცებენო, ბავშვებს ყელებს სჭრიან და
ზღვაში ისვრიანო, საბადებელს იტაცებენ და ნაგებით ეზი-
დებიანო. მცხოვრებნი დამფთხალნი ფაცი-ფუცით ალაგებდენ
სახლებს, ზოგს ბარგს სარდაფებში მალავდენ, ზოგს წასაღე-
ბათ ჰკრავდენ და მიეშურებოდენ გასაქცევათ. დღეში რამ-
დენიმე მატარებელი გადიოდა და ეზიდებოდა გაქცეულებს,
მაგრამ წამსვლელთა რაოდენობა თან და თან უფრო იზრ-
დებოდა, სადგურთან, მის გარშემო მინდორზე ათი ათასობით
ხალხი ირეოდა, თან მიათრევედა თავის ბარგს, სარჩო საბა-
დებელს, წვრილ-შვილს, დავრდომილ ოჯახის წევრებს, ბევ-
რი შეღონებული ავათმყოფი უწვათ აქვე პატრონებს და მო-
უთმენლათ ელოდენ თავიანთ ჯერს წასასვლელათ.

ელიკო გიომვილისა, ყმაწვილი, ლამაზი დედაკაცი თა-
ვისი ოთხი შვილით და პატარა აჭარელი გოგოთი, სხვებ-
თან ერთათ გაიქცა სადგურისაკენ და ისიცისე, როგორც სხვა
ყველა თავზარდაცემული მირბოდა. სად? რისთვის? საით?
თვითონაც არ იცოდა. მხოლოდ თავის გადარჩენას სკდი-
ლობდა ყველა და გაქცევა, რკინის გზა ერთად ერთი ნუგე-
ში იყო ყველასათვის.

პატარა, თორმეტი წლის აქარელი გოგო ასმათი, რომელსაც ელიკოს უმცროსი რამდენიმე თვის ბავში ეჭირა ხელში, ძლივ-ძლივობით მიჰყვებოდა თავის ქალბატონს, რომელიც თავის სამ შვილს ჰაი-ჰაით მიერეკებოდა ვაგზლისკენ, საითაც ერთმანეთის ხელის კვრით, უკუვადებით და ძაღლობით მრავალნი მიილტვოდნენ. ასმათ თავის მძიმე ტვირთით ხელში თან და თან ჩამორჩა ელიკოს და შემდეგ სრულიად ქანც გაწყვეტილი შეჩერდა და, როდესაც სული ამოითქვა, ელიკო ველარსად დაინახა.

ელიკო კი დიდის ვაი-ვაგლახით წასასვლელათ გამხადებულ მატარებელს მიუახლოვდა და ვიღაც კეთილი ვაჟკაცის დახმარებით კიბეზე აფოფხდა. ბავშვები და ბარგი იმავე კეთილმა კაცმა ფანჯრიდან მიაწოდა.

როდესაც ელიკომ მიხედ-მოიხედა და ასმათი ბაღლით ველარ დაინახა საშინელი ხმით შეჰკივლა: ასმათ! ასმათ! გოგი, გოგი! შვილო! სადა ხარ? და შესაზარათ გაისმა დედის ვაგლახი ხალხით გატეხილ მატარებელში. ასმათამდინაც მიაღწია ამ ძახილმა, მაგრამ ის მიწაზე განთხეული ძრიელ შორს იყო და იმის გმინვით მოცემულმა პასუხმა დედის ყურამდე ვერ მიაღწია. ზედაც მატარებლის დაძვრის ზარი მოისმა და უსუსური ბავშვის ძახილი ჩაინთქა საერთო ხმაურობაში.

ვაგონში საშინელი სივიწროვე იყო. ხალხი უძრავათ გარინდული იდგა და მხოლოდ იმას და გრძნობდა, რომ განსაცდელს გადაჩა და სამშვიდობოსკენ მიდის. სივიწროვეს, ჰაერის მოწამლვას ამოდენა დუნდგო ხალხის ნასუნთქით ყურადღებას აღარავინ აქცევდა, მარტო ელიკო გამწარებით ღმუოდა და ხალხს მუდარებით შესცქეროდა.

— დამშვიდდი, ქალო, დამშვიდდი! შეტევით უთხრა მატარებელში იმის მოახლოვებით მჯდომმა მოხუცმა დედაკაცმა. — ღმერთს მადლობა შესწირე, რომ ამ უბედურების განცდის დროს სამი უფროსი შვილი თანა გყავს, სხვებმა თითო-თითოც ვერ გადაარჩინეს!

— ოჰ, უდიერო ადამიანო, შეჰყვირა ელიკომ. — განა შვილი მეათეც ისევ ძვირფასი არ არის დედისთვის, როგორც

დედის ერთა დედისთვის? განა მშობლის გული ისევე არ იწვის პატარასთვის, როგორც გაზრდილისთვის? ოჰ, ცეცხლი მეკიდება, ცეცხლი!..

— მართალია, მესმის შენი უბედურობა, მაგრამ მოთმინება უნდა. იქნება ისიც ვინმე ღვთის შვილმა შესვა საღმრთო მატარებელში და შემდეგ სადგურზე გამოჩნდეს.

— ოჰ, ნეტა არ იქნება! ნეტა არ იქნება! ამოიკვნესა ელიკომ და ცოტა არ იყოს იმედ მოცემული დაშოშმინდა.

მატარებელი კი მიდიოდა და მიდიოდა. ელიკოს შვილებიც ფეხზე იდგნენ და დედას კალთაზე მიბლაუჭებული მატარებლის რხევაზე გადადიოდ-გადმოდიოდნენ და მდგომიარეთ სთვლემდათ. ხანდისხან გამოფხიზლდებოდნენ, ჰკითხავდნენ დედას: თუ სად მიდიოდნენ, როდის მივიდოდნენ, ტიროდნენ, თხოულობდნენ საზრდოს და ისევე თვლემას ეძლეოდნენ. ამათი ბავშური გონება როგორ მისწვდებოდა დედის შავი ფიქრების სიღრმეს, იმის გონებაში ანთებულ ჯოჯოხეთს! — სად მივალ? ვისთან? ვინ შემიკედლებს? ფიქრობდა ელიკო და თან მიტოვებული ოჯახი, კერაზე გამჭრალი ცეცხლი, ქმრის უგზო-უკვლოთ დაკარგვა, პატარა გიგლას ასხლეტა უფატრავდა გულს საცოდავ ლტოლვილს, უპატრონო დედაკაცს.

(შემდეგი იქნება)

გვ. გაბაშვილისა.

სპარტაკი.

(დასასრული)

X.

ყვერი გამარჯვება ნახა სპარტაკმა, მაგრამ როგორც ყოველთვის არც ეხლა დაუკარგია გონება. იგი შორს მკვრეტელი იყო და კარგად ხედავდა, რომ იტალიაში ყოფნა ხეირს არ დააყრიდა, თუ დროზე არ გაეცლებოდა რომის უღვეველ ლაშქართან პირის-პირს შესვლას. მით უმეტეს ყურად მისაღებია ისიც, რომ მილიონ მონებიდან მას მხოლოდ ასიათასამდე მიემხრო. ამიტომ გამარჯვებამ ვერ წაიცდინა სპარტაკი. იგი სცდილობდა თავის ლაშქარი იტალიიდან გაეყვანა და გარეთ შემზადებულიყო, აქ მოეწოდებინა ყველასთვის, შეექმნა მწყობრი და გაწვრთნილი ლეგიონები და შემდეგ ისე გაელაშქრნა რომზე. სამწუხაროდ, ძალიან ცოტას ესმოდა სპარტაკის კეთილშობილური განზრახვა. გლადიატორების უმრავლესობა დამთვრალი იყო გამარჯვებით და ეხლავე ოცნებობდნენ რომზე. მათის აზრით სპარტაკი მეტად ფრთხილი იყო და არ სურდა ესარგებლნა სახელით, მდგომარეობისა და სულიერ განწყობილების უპირატესობით, რათა სამკვდრო-სასიცოცხლო იერიში მიეტანა ძღვევამოსილ რომზე და თალხით შეემოსნათ მათი მედიდური სიმაყე. აზრთა სხვა და სხვაობამ ერთსულოვნობა დაარღვია. უკმაყოფილებამ იჩინა თავი. ამიტომაც იყო, რომ თანდათანობით ბედის სასწორი ახლა რომაელებისკენ გადაიხარა, თუმცა აშკარად მთლად ვერ შეეტყუათ ტყვიელები განხეთქილების.

რომმა სასწრაფოდ ორი ლაშქარი გამოგზავნა ორი კონსულის ხელმძღვანელობით. ეს უკიდურესი ზომა იყო, როცა ჯარს სათავეში ისეთი მაღალი თანამდებობის ადამიანი უდგებოდა, როგორც იყო იმ დროს რომის კონსული. რომაელთა ორივე ლაშქარი რკალსავით ერთყმოდა სპარტაკს, როდესაც მის ჯარს ათიათასი გერმანელი გამოეყო და ქალ. ნორტიუს-

თან დაბანაკდა. დიდხანს ემუდარებოდა სპარტაკი გერმანელთა სარდალს, ნუ მიხვალ, ერთად ვიბრძოლოთო, მაგრამ როდესაც ვერაფერს ვახდა, გეზი იბრუნა და პირდაპირ იერიშით ეკვეთა მარჯვენა მხრით წამოსულ კონსულ ლენტულიუს კლავდიუსისკენ, რომელსაც ოცდათექვსმეტი ჯარისკაცი ჰყავდა ხმალ ქვეშ. სპარტაკმა სასტიკად დაამარცხა ლენტულიუსი, მაგრამ დიდათ შესწუხდა, როდესაც ამხანაგ გერმანელების დამარცხების ამბავი გადმოსცეს. ახლა მათდა საშველად იბრუნა პირი, ექვსი ლეგიონით ეკვეთა გამარჯვებულ რომაელებს, მაგრამ საქმე გამოუსწორებელი დარჩა — გერმანელები მთლად განადგურებული შერჩა ხელში.

აჯანყებულ გერმანელების ამბავმა მაინც გოჯს ვერ მოიყვანა გლადიატორები. ორთავე კონსულის დამარცხებამ უფრო გაათამამა ისინი და ბეჯითად მოითხოვედნ რომზე ლაშქრობას. სპარტაკიც იძულებული ვახდა ბედსაწერ ჯიუტობაზე ხელი მოეწერა, ეშინოდა, თუ ჩამოვშორდი, ვაი თუ ესენიც ისევე განადგურდენ, როგორც ვაუგონარი გერმანელებიო. მისი მიზანი ის იყო, რომ დაღუპვაშიც მათთან ერთად ყოფილიყო. და აი, შუბლ შექმუხენილმა ამართა მახვილი და რომისკენ იბრუნა პირი.

როდესაც რომს მოაღწია ამბავმა გლადიატორთა ახალი გამარჯვებისამ და სასტიკ განზრახულების, საჩქაროდ სარდალად მიიწვიეს იმ დროს უნიკიერესი სამხედრო პიროვნება — მარკუს კრასუსი. მას ჩააბარეს ოციათასი კაცი. მარკუს კრასუსისთვის ეს თითქმის ასიათასიანი ლაშქარი ქვეყნის გადასატრიალებლადაც კი ეყოფოდა, არა თუ ისეთ ლაშქრის დასამარცხებლათ, სადაც უკმაყოფილება თითქმის ამბოხზე გადადიოდა და კეთილშობილ გენიოს სარდალისა აღარავის არა სჯეროდა რა. გლადიატორების ბედი უკვე გარდაწყვეტილი იყო. სპარტაკმა ხსნა თავგანწირულ ბრძოლაში დაინახა.

— ამხანაგებო, — მიჰმართა უკანასკნელ ბრძოლის წინ, დღევანდელ დღეზეა დამოკიდებული ჩვენი ბედ იღბალი. ჩვენ ყოველ მხრიდან მტერი გვარტყია. ვერც უკან დავიხევით.

ერთად ერთი ახლა ის დაგვრჩენია, გავაპოთ კრასუსის ლაშქარი, ან და ღირსეულად დავიხოცნოთ.

ამ დროს სპარტაკს მიუყვანეს საყვარელი ცხენი. სპარტაკმა შუბლზე აკოცა ეს მისი ცხოვრების თანაგზავრი, შემდეგ იძრო მახვილი და გული გაუგმირა:

— მშვიდობით, მეგობარო, არ მინდა, რომ შენ მტერს ხელში ჩაუვარდე... დღეს არ მჭირიხარ... დაისვენე... სამაგიეროთ თუ გავიმარჯვებ, კრასუსის ცხენს ავირჩევ და მას ვაზიდვინებ შენს ლაგამსა.

გლადიატორები ააფრთოვანა მისმა სიტყვებმა. ერთხელ კიდევ იგრძნეს მისი ძალა, იგრძნეს ისიც, რომ რომაელებისგან სასტიკ მსჯავრს მიიღებდნენ. დაპკრეს ბუკ-საყვირს გლადიატორები იბრძოდნენ უგნური სიმამაცით, მაგრამ რომაელთა ლაშქარი მაინც ვერ გაარღვიეს. ოცდაათიათასი კაცი ჩაწვა ბრძოლის ველზე. თვით სპარტაკი უკანასკნელი დევსა აუარებელ გვამთა შორის, რომელნიც მისმა მახვილმა ინაცვალა. რომაელებმა, მართლაც, შური იძიეს: ვინც ცოცხალი გადურჩათ, ყველა ჯვარზე გააკრეს, ტყვედ არავინ მიუყვანიათ, როცა გამარჯვებული ეტლით მათი სარდალი შედიოდა რომის გალავანს...

ასე დამთავრდა უბედურ გლადიატორების ბედი. კეთილშობილი წინამძღვარი ამაოდ ცდილობდა მათს შეგონებას და მიტომ სასტიკი ბედის მახვილი მოხვდათ. სამაგიეროდ კაცობრიობა არ ივიწყებს სპარტაკს. მისი სახელი ყოველთვის იყო, არის და იქნება კეთილშობილების და დიდ სულოვანი ადამიანის სახელად რომელ თავისუფლებისთვისაც არ უნდა იბრძოლოს კაცობრიობამ, ყოველთვის სპარტაკის აჩრდილი წარმოუდგებათ...

დ. კასრაძე.

პატარა გოგა.

მისს ბეტის ნაპოვარი.

ს იპოვეს მშვენიერ მზი-
ან დღეში შავთაფას ბუჩ-
ქებში, ყვითელ ბაღდადში
გახვეული. კრელი შესახ-
ვევი მოწმობდა, რომ ბა-
ვში მაწანწალა ბოშებისა-
გან ღუნდა ყოფილიყო ბუ-
ჩქებში მიგდებული. ის
იპოვეს ორმა ხნიერმა გა-

სათხოვარმა ქალმა ლინგმოროს ფერმის პატრონებმა, როდეს-
საც საღამო ჟამს, პასტორის თანახლებით, სახლში ბრუნდებ-
ოდნენ. ისინი მიდიოდნენ ტყეში ბილიკით და ჩამავალი მზის
სხივებით ოქროს ფრათ განათებული ნაძვის ხეებისა და შავ-
თაფას ცქერათ სტკებოდნენ. უფროსი და, მისს ბეტი, წინ
მიდიოდა. უცბათ გვერდზე გადუხვია, შესდგა და შეჰკვივლა.

— რა არის? ჰკითხეს უკან ჩამორჩენილებმა და მიაშუ-
რეს მას.

იმან ჩუმათ მიუთითა თავის ნაპოვარზე. ყველანი გარს
შემოერტყენ ბავშს და არ იცოდნენ რა ექნათ. ბავში დედი-
შობილა იყო, მარტო იმ თხელ კრელ ბაღდადში გახვეული.
მაგრათ ეძინა. მისს ბეტის ყვირილმა გამოადვიძა.

პირველში ტირილი მორთო, მაგრამ ისევ მალე დამშ-
ვიდდა და ოქროს ფრათ განათებულ შავთაფას აყვავებულ
ბუჩქებს შესცქეროდა და გაშტერებული ფეხებს აქნედა.
ბეტი ბავშვების ხელში აყვანას დაჩვეული არ იყო და არ იცო-
და რა ექნა—ახლოს ვერ მიჰკარებოდა. მაგრამ პასტორს,
რომელსაც მრავალი ბავში ჰყავდა მონათლული, ხელში აყ-

ვანა ეხერხებოდა, ბავში შეახვია, აყვანა და იკითხა: — მაწანწალებმა და ავაზაკებმა ხომ არ დასტოვეს ბავში?

დებმა თვითონაც არაფერი იცოდენ. შავთავას ბუჩქებიც სდუმდენ. კითხვა უპასუხოთ დარჩა.

პასტორს ნაპოვარი ხელში შერჩა, ქალები სახლამდი მიაცილა და მათ მოსამსახურეს — ტომაზინას ჩააბარა.

—:—

თუმცა ამ დროს ლინგმორას მახლობლათ არც რკინის გზა და არც ტელეგრაფი არ იყო მაგრამ მთელმა მაზრამ შეიტყო, რომ მისს ბეტიმ უპატრონო ბავში იპოვნა და მასთან ჩეორე დღესვე მივიდა მახლობელი მეგობარი ვექილი, ამ ხმების სიმაართლის შესამოწმებლათ. როცა დარწმუნდა, რომ ეს ამბავი მართალი იყო, დებს ურჩია ზომები მიეღოთ და ის პირები, რომელთაც ბავში მიატოვეს, აღმოეჩინათ.

დებიც ამ აზრისანი იყვენ. ყოველი ზომები მიიღეს. მათ შეველოდა პასტორი, მწყემსი, მოხელეები, მაგრამ ვერაფერს გახდენ.

გარეშე მოსახლეებიც შეველოდენ.

ყველანი ამბობდენ — ბოშები ლინგმორას მახლობლათ ვნახეთო, მაგრამ ვერც ერთმა ვერ სთქვა, რომელ საათზე და საით გაიარეს მათ. დებს სულით და გულით სურდათ ბავშს პატრონი არ გამოსჩენოდა. როდესაც მისს ბეტი დამლობით სარკის წინ იჯდა და თმებს იხუჭუჭებდა, ის გართული იყო იმ აზრით, თუ როგორ გაიზრდებოდა და რა ბედი მოელოდა ბავშს. იმისი რა ბრალია, რომ მისი დედ-მამა საძაგლები და ავები არიან, კიდევაც რომ გამოჩნდეს ბავშვის დედ-მამა უმანკო სულის დაღუპვა ცოდვა იყო. ყველამ იცოდა, რომ უპატრონო ბავშების თავშესაფარის უფროსი ძალიან ავი ხასიათისაა. პირველ ხანში ბავშვის შენახვა აჭაფრათ ეღირება, მეტადრე, თუ სახლში მეწველი ძროხები ჰყავთ. იმ ხანში კი, როდესაც ბავში ბევრსა სკამს და ბევრი ტანსაცმელი მოუნდება, შეიძლება ფერმის სასარგებლო მუშა დადგეს. ტომაზინაც შეეჩვია ბავშს. რასაკვირველია ის ისე უნდა გამოეზარდა, რომ მომავალში მუშაობა შეძლებოდა და თავი ერჩინა.

„ბავშს უნდა ლოცვა ვასწავლოთ; უთუთ ბოშებსაც სული აქვთ და თავისებურათ ლოცულობენ.“

ერთხელ მის ბეტი ამ აზრებით დაწვა და მთელი ღამე თვალ-წინ ყვითელ ბაღდადში გახვეული ბავში ელანდებოდა. დილაშუალო არ შეეუცვალა აზრი. არ იცოდა მისი და—მის დაწვეტილებას დაეთანხმებოდა თუ არა.

შიში ამოა იყო; მისი და კიტი რომანტიული შეხედულებებისა იყო. იმას თავის მხრივ წარმოდგენილი ჰქონდა, რომ აყვანილი ბავში გაიზრდებოდა, დავაქაცდებოდა და იმის კუბოს როგორც ერთგული და მოყვარული მოსამსახურე, ძაძვებით შემოსილი, უკან გაჰყვებოდა.

როდესაც დები შეთანხმდნენ, გადასწყვიტეს ჯერ-ჯერობით არავის გაუზიარონ თავიანთი აზრი. მაგრამ გამჭირახე ვექილთან სურვილის დამალვა ძნელი იყო.

იმათ ნალაპარაკევიდან გრძნობდა თუ რა აზრისანი არიან დები ბავშის შესახებ და თავის მოვალეობათ სთვლიდა გაფერთხილებინა ისინი:

— ჩემო კარგო მეგობრებო! უცხო ბავშის აყვანა და გამოზრდა კარგ პირობებშია ც ძნელია, მეტადრე ამ შემთხვევაში—ვიღაც მაწანწალა ბოშის ბავშისა, სისწლი თავისას მოითხოვს და ვერავითარი პასტორები ვერ ჩაუწერგავენ მას ქრისტიანულ რწმენას და გრძნობას. რაც უნდა ეცადოთ კარვათ აღზარდოთ, მაინც გაიპარება თქვენგან.

— ბოშებსაც სული აქვთ და უნდა დავიხსნათ, აღელვებით უპასუხა კიტომ.

— სული, სული! გაიმეორა ვექილმა და აქეთ-იქით იყურებოდა.

— გთხოვთ თქვენ საშინელ აზრებს ნუ გვიზიარებთ! უთხრა სასტიკათ მის ბეტომ. ბოლოს დამშვიდებული ხმით დაუმატა:—თქვენ ბავშის მშობლებს ეძებთ არა? მე დარწმუნებული ვარ, რომ იმისი დედ-მამა საძაგელი და უგრძნობელი არიან, მაგრამ რომ ნახოთ ბავშის უმანკო სახე და იმისი მშვენიერი თვალები, თქვენ შეხედულებას გამოიცვლით.

— თქვენი სიტყვები მჯერა, ბავშებს მე სრულებით არ ვიცნობ. მე თვითონ რამდენჯერმე მქონია სურვილი ამეყვანა პატარა სუქანი, ცქრილა უმანკო შეხედულობის ლეკვი, მაგრამ, როცა ვნახე ჩემი ნაცნობების ლეკვი რომ წამოიზარდა—ლამაზი უმანკოს მაგივრათ რაღაც საძაგელი, გამხდარი და მოუსვენარი ქმნილება გახდა. ღმერთს მადლობა შეე-

წირე რომ არ ავიყვანე და მისმა უმანკო თვალებმა არ შე-
 მაცდინეს.

ორივე დები ზეზე წამოვარდენ.

— უკაცრავათ, ბატონო, თქვენ თუ ლეკვს და ადამიან-
 ნის შუა, რომელიც ღვთის სახით არის გაჩენილი, განსხვავე-
 ბას ვერ ხედავთ, თქვენთან ბაასის გაგრძელებაც არა ღირს.

— მართალსა ბრძანებთ, სთქვა ვეჭილმა და თვითონაც
 წამოდგა—შსჯელობა, იმ დიდ სულოვან სურვილთან, რომ-
 ლითაც თქვენი სქესია აღჭურვილი, სუსტია, უნიადაგო. მშვი-
 დობით, ეხლა კი დიდის ხნით, რადგან ძნელი მოსალოდნე-
 ლია რომ ჩვენი ძველი მეგობრობა ისევ დამყარდეს, სანამ
 ეს ბავში თქვენგან არ გაიქცევა.

დები ვეჭილთან ბაასმა ძალიან ააღვლევა. პასტორს, რო-
 მელიც იმ საღამოს მოვიდა მათ სანახავათ, დაწვრილებით
 უანბეს ყოველივე. პასტორსა და იურისტის შუა დიდი განს-
 ხვავება იყო. პასტორი წამოდგა, გაიარ-გამოიარა, ცდილობ-
 და მიუღღგომელი პასუხი მიეცა.

— თუ გინდათ ნამდვილი იცოდეთ, დაიწყომან, თქვენი
 სარგებლობის თვალსაზრისით არ შემძლია არ დავეთანხმო
 თქვენს მეგობარს, ბოშების ზნის გასწორება ისე ადვილი არ
 არის. შესაძლებელია, ბავში, თქვენი მზრუნველობის და შრო-
 მის შემდეგ ისევ მაწანწალა გახდეს. თქვენ მკითხავთ: ბავში,
 რომელი თემისაც უნდა იყოს—გამოიცვლება, გასწორდება
 თუ არაო? მე ქრისტიანი არ ვიქნებოდი, რომ გასწორების
 იმედი არ მქონდეს.

ამ სიტყვების შემდეგ დებმა პასტორს აღტაცებით ხელი
 გაუშვირეს. იმას შეეშინდა, რომ ქალებმა არ იფიქრონ თი-
 თქოს პასტორს მათი გადაწყვეტილება მოსწონს და დაუმატა:

— ნუ გგონიათ, რომ თქვენი გეგმის მომხრე ვიყო. თქვენ
 უთუოდ არ გაგითვალისწინებიათ რამოდენა შრომა, უსიამო-
 ვნობა და იმედის გაცრუება მოგელით. მე გგონია ეს ბავრი
 გაიქცევა. მაგრამ, რაც უნდა მოხდეს, იმედი მაქვს და მწამს,
 რომ სიყვარული უნაყოფოთ არ ჩაივლის არც ტყეში, არც
 უდაბნოში და ყმაწვილი თან წაიღებს თქვენგან ჩანერგილ
 სიკეთეს, რომელიც ცხოვრებაში ასე თუ ისე გამოადგება.

— ნეტავი მისს ბეტის კოვზები არ წაიღოს! სთქვა ვე-
 ჩილმა, როდესაც პასტორის სიტყვები გადასცეს.

(შემდეგი იქნება)

പദ്മേശുധർമ്മേ ഡോറേറ്റേ ഭക്തിയ

19/2

525

1919 წ.

1920/27

საქართველო ნახსებიანი ჟურნალი

წელი 30-ე

ჯეჯილი

წელი 30-ე

ჯეჯილი დაარსებულია 1890 წ.

1919 წელსაც გამოვა არა ნაკლებ ექვსი წიგნისა. ჟურნალში ორი განყოფილება: პატარებისათვის და მოზრდილთათვის.

ხელის მოწერა მიიღება თბილისში ქ. შ. წ. კ. საზოგადოების შალაშიაში და თვით „ჯეჯილის“ რედაქციაში, არტ. ლერიის ქუჩა, № 5.

ჟურნალი წლიურად დირს 20 მ. ცალკე ანაღი ნომერი 5 მან. ძველი წლები ჟურნალი თითო წლისა ეღირება 14 მ. განასლებულ **ჟურნალში** მონაწილეობას იღებენ საუკეთესო ძალები.

ხელმძღვანელთა ახლათ შემდგარი კომისია (ქრ. შარაშიძე, ალ. თალავა, ან. ხახუტაშვილი (ცეცტი) და ნ. ჩაგუნავა-გელაშვილი, შეეცდება ჟურნალის ნოაჲ მკითხველებს ში წოდოს საღი გონებრივი საზრდო.

ფოსტის მისამართი: თბილისი, საყმაწვილო ჟურნალი „ჯეჯილის“ რედაქცია.

რედაქტორ—გამომცემელი ან. წერეთლისა.